

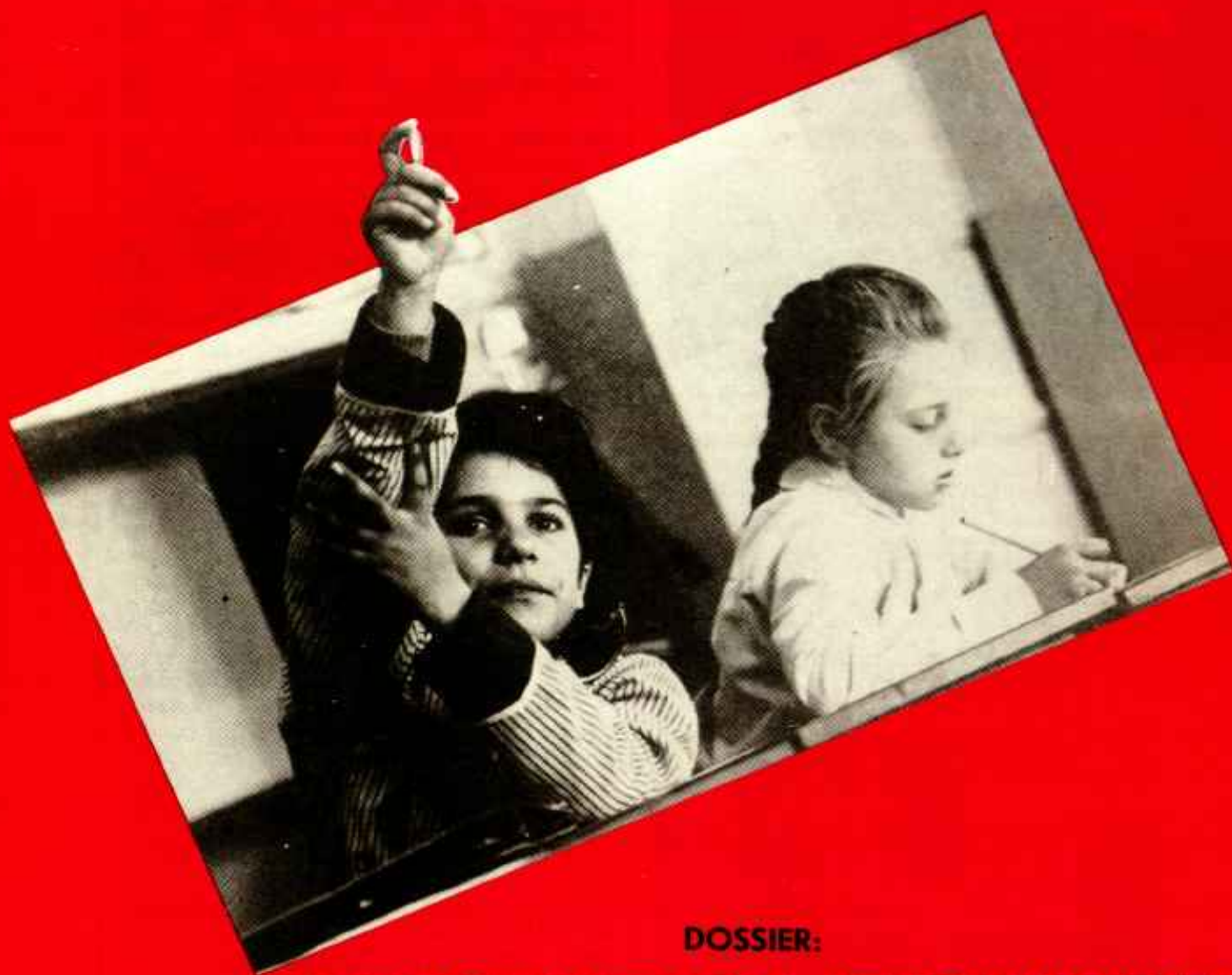
HOMO

CEDOC
FONS
A. VILADOT

Sexualitats

Publicació del Front d'Alliberament Gai de Catalunya

n° 1 - estiu tardor '87 - Preu: 295 ptes

DOSSIER:

"HOMOSEXUALITATS A L'ENSENYAMENT"

HOMOSEXUALITAT: MINORIA O ALTERNATIVA SOCIAL?

UNES RATLLES SOBRE LES IDENTITATS

"LORCA Y LA CULTURA HOMOSEXUAL"

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CEDOC

SUMARI

Editorial.....	3
El Moviment Gai, avui.....	4
Unes ratlles sobre les identitats.....	6
Homosexualitat: minoria o alternativa social?.....	9
DOSSIER: <u>L'homosexualitat i el lesbianisme als centres públics de Batxillerat de Catalunya</u>	16
Per estimar com volem.....	25
La SIDA o la negació de l'homosexualitat.....	29
Crítica de llibres: "Federico García Lorca y la cultura de la homosexualidad"...	31
Casos de suport.....	35

PUBLICITAT

THERMAS
BARCELONA

Diputació, 46 - Tel. 325 93 46 - 08015-BARCELONA

bruch
SAUNA

Bruc, 65
BARCELONA

DRIVER
JEANS LEATHER CLUB

QUADRA, 19
08015-BARCELONA

TRAILER
TRAILER Disco Sings

EDITA: Front d'Alliberament Gai de Catalunya. Villarroel, 62, 3er. 1a. 08011 Barcelona.

REDACCIO: Comissió de publicacions del FAGC.

IMPRIMEIX: Gràfiques Canigó.

Dep. Leg. B-24828/87

NOTA: S'autoritza i es recomana la reproducció total o parcial de qualsevol part d'aquesta revista, fent-hi esment de l'original.

Hola a totes i a tots.

Teniu davant vostre una nova publicació del FAGC. Durant la nostra història com a grup d'alliberament gai hem tret varies publicacions amb resultats diversos. Ara ens hem plantejat fer una nova revista de discussió sobre els temes relacionats amb les homosexualitats i el seu alliberament, per a intentar obrir debats al si de la pròpia organització, de les persones i col·lectius que estan més o menys en contacte amb nosaltres i del màxim nombre de gent en general.

Sabem que no apareix en bona època; no està de moda discutir sobre qüestions ideològiques. De totes maneres considerem que és important intentar-ho, ja que l'aprofundiment ideològic més ample possible és l'única garantia que tenim per a poder mantenir la nostra lluita. Les reaccions involucionistes de les societats occidentals erròniament vistes com a "tolerants" respecte a les homosexualitats, la campanya internacional homofòbica encapçalada pels Reagan, Thatcher i Woytila, continuada pels governs de dretes o pseudoesquerres actuals i mantinguda pels mitjans de comunicació de tot el món i, sobretot, el gran muntatge realitzat entorn de la SIDA, són exemples d'aquesta agressivitat directa o subtil que només podrem combatre estant segurs dels nostres arguments. Igualment ens demostren que no som acceptats en aquesta societat sinó només semi-tolerats, que la situació actual no és bona per a nosaltres, ni tan sols la menys dolenta.

Un altre objectiu pel que volem tirar endavant aquesta revista és el d'arribar al màxim possible de gent que actualment no té pràctica homosexual, per tal d'evitar les actituds homofòbiques que es donen continuament i per tal de treure la discussió sobre l'alliberament gai a tota la societat i no només reduir-lo al món homosexual.

El fet d'utilitzar Homo-sexualitats en plural és per indicar que hi ha moltes maneres de viure i d'entendre l'homosexualitat, sempre, però, amb el propòsit comú del nostre alliberament real.

La distribució d'aquesta revista, com podreu suposar, no serà la típica de les revistes comercials; la podreu aconseguir al nostre local, mitjançant qualsevol militant del FAGC i també intentarem de fer-la arribar al màxim possible de locals d'entitats polítiques, socials, etc. i també a algunes llibreries arreu dels Països Catalans. No cal dir que us agraïrem qualsevol esforç, per petit que sigui, per tal de fer arribar la nostra revista al màxim nombre possible de gent. Igualment, totes les persones que cotitzen regularment la nostra organització seran considerades com a subscriptors-es i rebran gratuïtament els exemplars que vagin sortint.

Evidentment, com sempre, estem oberts a tots els suggeriments i crítiques i també a col·laboracions sempre que estiguin en la línia ideològica del FAGC.

Res més, només agrair-vos la vostra confiança i estimular-vos a mantenir-la durant molt de temps i sobretot animar-vos a continuar la lluita per l'alliberament gai i lesbià, que és la lluita de tots i totes.

EL MOVIMENT GAI AVUI

Ja han passat més de deu anys des que el FAGC (hereu del MEHL -Movimiento Español de Liberación Homosexual-) es constituís com la primera organització per l'alliberament gai als Països Catalans i a l'Estat espanyol.

De llavors ençà n'ha plogut molt; han canviat les cares, una mica gastades, dels "històrics" gais; s'han guanyat algunes batalles importants, com la de la derogació de la Llei de Perillositat Social; les batudes i agafades als bars d'ambient han passat a la història i, d'igual manera, en aquests 10 anys hem passat d'una situació d'opressió clara a una pseudo-tolerància que ni fa ni deixa fer.

El Moviment Gai de l'estat es troba organitzat en la Coordinadora de Frentes de Liberación Homosexual del Estado Español -COFLHEE- que fa més aviat el paper de vertebradora ideològica i política de les organitzacions que s'hi apleguen. Tot això obeeix a les diferents realitats nacionals; mentre a Catalunya i a Euskadi el Moviment Gai es troba afiançat i amb organitzacions pioneres de l'alliberament gai, a la resta el panorama ha anat canviant a mesura que passaven els anys.

Actualment hi ha una organització estable a Madrid -COGAM- que ha reprès la tasca inacabada del FLHOC o de la més recent AGAMA que, per manca de clarificació ideològica acabà per desaparèixer.

A Andalusia, el FLHA, pioner també del Moviment Gai, ha passat per èpoques complicades que van fer témer si no la seva desaparició si el seu endormiscament.

La resta està configurada per petits col·lectius, fruit de l'entestament d'activistes gais. Així és el sorprenent i admirable cas d'Àvila i Salamanca, zones tradicionalment conservadores, on, entre penes i glòries, van obrint-se camí. Després hi ha el cas de Galícia on, malgrat no haver-hi cap moviment organitzat, el contacte es manté gràcies a antics militants del moviment.

Pel que fa als Països Catalans, la situació és molt variada. Al Principat funcionen diversos grups i col·lectius a Barcelona i hi ha un petit i actiu grup del FAGC a Tarragona.

A les Illes, el FAGI que el 1988 farà deu anys, és un cas excepcional. Amb el Consell General de les Illes a mans

d'AP. el FAGI s'ha obert camí i ha passat a formar part del sector més combatiu i alternatiu de la molt conservadora Ciutat de Mallorca. La seva situació actual és un xic delicada ja que arran de la campanya ESTIMA COM VULGUIS, la premsa local ha iniciat una campanya de difamació constant contra la persona del nostre company Juan López.

Per últim, al País Valencià el Col·lectiu Lambda ha reprès la tasca que el MAG-PV va deixar fa tres anys.

Actualment s'han iniciat les gestions per organitzar una mena de Coordinadora d'organitzacions gais dels Països Catalans.

EL MOVIMENT GAI: ON ES I ON VA

A la primavera d'aquest any 1987 es van celebrar a Bilbao, coincidint amb el desè aniversari de l'EHGAM, unes jornades estatals de debat gai.

En aquestes jornades va quedar patent el que era una evidència des de la quarta Conferència del FAGC: el debat al voltant de les prioritats i perspectives del Moviment Gai. Per uns, després de deu anys de democràcia, ara era el moment d'assumir que el terreny de la lluita ideològica i política s'havia clos i que el Moviment Gai s'havia d'obrir pas pel camí de la legalitat i la via institucional. Això es traduiria en la potenciació de Casals per a gais i lesbianes com a via d'anar cap a una "Homosexualitat light" més d'acord als temps actuals. Un altre tema d'aquest corrent fóra la priorització quasi absoluta de la SIDA com a problemàtica principal. Tot això derivaria en la rendència a les formes de lluita més actives i de presència en el conjunt de la societat, així com una disminució en el plantejament reivindicatiu.

Uns altres manteníem que, si bé era cert que des del 1976 fins ara s'han produït canvis, això no significava que ens haguessim de conformar amb mals

menors. Avui en dia amb un govern psoecialista a l'estat continua sense promulgar-se una autèntica Llei Antidiscriminària; continuem amb un Codi intern militar que considera l'homosexualitat com una malaltia i la penalitza amb presó de fins a 6 anys; continuem amb una molt ambigua llei d'escàndol públic i sense una real planificació del que hauria de ser una educació sexual i antidiscriminària envers dones, gais i lesbianes; com sempre, el PSOE continua amb la por a totes les sexualitats que ha caracteritzat el franquisme i a l'anterior govern de l'UCD.

Pel que fa al govern català, CiU tampoc no ha demostrat, com sempre també, cap interès en l'alliberament sexual i fins i tot ha aprovat una llei de successió intestada on no s'hi reconeixen els drets de les parelles que no hagin passat ni pel jutjat ni per la sagristia; a més, hi ha el projecte de prohibició explícita a les lesbianes que vulguin inseminitzar-se artificialment.

Reprenent el fil de les jornades de Bilbao, s'hi van enfrontar aquestes dues línies amb l'afegit d'una nova generació del Moviment Gai: joves amb problemes i realitats específiques que, a Barcelona, han creat el JAG (Joves per l'Alliberament Gai). Ningú no qüestionava la utilitat dels Casals, no obstant això, s'hi insistia en el risc, que jo comparteixo plenament, que es converteixin en nous guetos d'aquests premis.

Tot això quedaria emmarcat en la configuració que la lluita per l'alliberament gai no es podrà donar mai en un sistema de petits burgesos, masclistes i patriarcals. Cal anar cap a una transformació real i global de les relacions humanes amb tots els grups que participen d'aquestes premis.

De Bilbao tots vam sortir amb un punt en comú: la tolerància actual és un nou parany per al Moviment Gai i hem de

prendre mesures per denunciar-la i combatre-la, per fer de la lluita per l'alliberament gai i lesbià una realitat, si no immediata, sí, almenys, possible.

Per uns és el Casal, per altres la lluita radical, alguns hi combinen totes dues. En definitiva, hi ha molt per fer i molt pocs que hi són disposats. Del que extracta és que amb tanta falsa tolerància no ens faci equivocar-nos d'enemic. Aquí seguim, aquí som.

EUGENI RODRIGUEZ

UNES RATLLES SOBRE LES IDENTITATS

Totes les persones naixem amb uns òrgans genitals definits; aquesta característica biològica és important de cara al procés reproductor de l'espècie però no hauria d'implicar res més. En canvi, aquest fet marcarà tota una manera diferent de ser, de comportar-se, una actitud davant la vida, uns gustos, etc. Socialment i culturalment es creen uns models artificials segons aquests genitals: un model masculí i un model femení.

El fet de néixer en una societat dividida en aquests dos grans grups, molt marcats, ens obliga a identificar-nos amb un d'ells; així tot el procés de socialització d'una criatura anirà encaminat a què les que neixen amb genitals masculins adoptin el rol reservat als mascles, i les que neixen amb genitals femenins s'identifiquin i assumeixin el paper femení. D'una manera general aquesta és la forma com el sistema social patriarcal es manté

i s'autoalimenta; els homes i dones ja "socialitzades" accepten aquesta divisió i la transmeten a les generacions posteriors.

Aquest model social-polític d'estructuració d'una societat necessita d'una justificació clara de la separació de les persones en dues categories socials; és evident que l'única diferència objectiva entre una dona i un home és el seu paper en la reproducció; aquesta, doncs, haurà d'ésser la base per a justificar l'existència de dos rols socials, de dues identitats. Si a això afegim la necessitat de controlar la sexualitat humana, tan polivalent que és totalment contrària a qualsevol tipus de norma, el resultat només pot ser un: la norma heterosexual.

Aplicant la norma heterosexual s'aconsegueix el control de la sexualitat, s'equipara sexualitat amb reproducció i es dona una justificació a la divisió en els dos rols socials abans

esmentats. D'aquesta manera arribem a la "necessitat" de reprimir l'homosexualitat per a mantenir l'actual estructura social. Així doncs, amb la norma heterosexual, el paper masculí i el femení hauran de tenir unes pautes de conducta sexual per a perpetuar la seva pròpia existència.

En què ens afecta a nosaltres, persones amb desig i pràctica homosexual, aquesta divisió social?

Evidentment se'ns obliga a identificar-nos en un dels dos únics papers socials existents: mascle heterosexual i femella heterosexual (en aquest cas sinònim d'asexuada). Per raons que ara no cal esmentar, una bona part de la població no renuncia al seu desig homoeròtic, o sigui, no pot identificar-se amb cap dels dos models acceptats. Quina solució queda?

Una solució ha estat identificar-se amb el model que biològicament no ens tocava, és a dir, un home que s'identifica amb el model femení o una dona que s'identifica amb el model masculí; aquesta solució té moltes pegues, ja que és evident que una persona que canvia de model no serà mai totalment acceptada, sempre serà una cosa anòmala que només es tolerarà quan no quedi més remei; un altre inconvenient que té aquesta solució és que perpetua l'existència dels dos models; en cap moment es qüestiona que hi hagi una separació global de les persones basant-se només en una petita diferència.

Una segona solució ha estat crear un tercer model, el model

homosexual, el qual implicaria que una sèrie de persones s'identificarien amb aquest model a l'hora d'estructurar la seva manera de ser, de relacionar-se amb l'exterior, etc. Aquesta identitat homosexual, però, té també una sèrie d'inconvenients. El fet de ser per a una minoria (encara que nombrosa, no deixa de ser una minoria), fa que no estigui ben acceptat per part de la resta de la societat; tornem a la situació anterior, o sigui, que en el cas que tingui molta força serà tolerat, però mai acceptat del tot; a més, implica tots els inconvenients que l'autoaïllament pot comportar. Aquest model tampoc qüestiona l'existència dels dos rols, masculí i femení heterossexuals, per la qual cosa accepta i manté l'estructura social que provoca la seva pròpia marginació.

Aquesta segona solució, la de la identitat homosexual, té un "avantatge" aparent a curt termini respecte a l'anterior, ja que permet l'existència d'uns espais on una persona amb pràctica homosexual no se sentirà directament agredida; això fa que molta gent s'hi pugui identificar i cregui que és la solució ideal, però no canvia el fet que és acceptar una marginació, encara que una mica disfressada.

Una possible tercera solució, la de la hipermasculinitat amb el rebuig a tot allò que sigui "femení", no pot ser de cap manera acceptable; a tots els inconvenients anteriors se n'hi afegeixen uns

només serveix per als mascles, i a més, només representa un manteniment encara més exagerat de la divisió en dos papers; és una part del mateix sistema, com el feixisme ho és respecte al capitalisme; una mateixa moneda amb dues cares.

Totes aquestes solucions són convenientes per al sistema social imperant ja que sap perfectament que l'existència de persones amb desig homosexual és inevitable; les solucions esmentades li són vàlides ja que en cap moment posen en dubte el model social actual; a més, la pròpia tolerància a què se'ns sotmet d'aquesta manera fa que en qualsevol moment els mecanismes repressius puguin fer retrocedir els possibles avenços que s'hagin pogut donar; el cas de la SIDA ha estat i és l'exemple més clar de com se'ns pot mantenir en els límits que ens imposin des dels poders establerts, per molt que les organitzacions d'homosexuals semblessin fortes en alguns països (per exemple, els EEUU).

La solució de la identitat homosexual també té un altre inconvenient clar; si afirmem que "El desig homosexual és universal" (i no em refereixo a qüestions geogràfiques), ¿quin seria el lloc per a la gent que no té relacions homosexuals exclusivament? Si afirmem que tota persona en néixer és sexualment polimorfa i que hauria

de poder viure lliurement la seva sexualitat, ¿com ho fem compatible amb l'existència de compartiments tancats com home heterosexual, dona heterosexual dona homosexual o home homosexual?

Crec que només queda una solució possible de cara a l'alliberament de l'homosexualitat: negar, denunciar i oposar-se a les "identitats" actuals, fer evident la seva artificialitat i la finalitat que persegueixen; no acceptar els mecanismes de control i repressió socials que obliguen una persona a identificar-se amb un model concret, és a dir, a ser "Mascles" o "Femelles" i a més heterosexuals. Si volem crear una identitat, creem-ne una de sola, on hi entrin totes les persones, sense distincions de sexe biològic, desig sexual, etc., aprofitant tot el que tenen de positiu cadascun dels models, i sobretot, rebutjant-ne tot allò que és negatiu. Però perquè això no quedi com un misticisme o una filosofia estèril, cal portar-ho a la pràctica; però per portar-ho a terme hem de tenir clar que no podrà ser mai efectiva si es planteja d'una manera exclusivament individual; és una qüestió col·lectiva i necessita una resposta col·lectiva.

XAVIER PARNAU

HOMOSEXUALITAT: MINORIA O ALTERNATIVA SOCIAL?

La realitat de la qüestió homosexual és un fet comunament acceptat. L'aparició de moviments específics d'alliberament en aquest terreny, l'emergència de les pràctiques homosexuals com un fet socialment assumit, i la concreció d'un discurs sobre la sexualitat diversa com a element de reflexió i de debat en el si de tots els sectors socials, són mostres evidents d'una realitat que la societat ja no pot negar.

L'homosexualitat se segueix vivint majoritàriament d'una forma clandestina, relegada a la intimitat de les alcoves o al circuit dels llocs de trobada. I, tanmateix, la societat, els mitjans de comunicació, les institucions, els grups socialment actius, parlen de la qüestió homosexual. Uns per donar-li suport; d'altres, certament, per denigrar-la i combatre-la. Els uns per questionar-se, en la mesura dels seus desitjos, la norma sexual que aquest model de societat els ha induït a assumir; els altres per desmarcar-se'n i reafirmar l'hegemonia de la conducta heterosexual. De la qüestió homosexual, però, tothom en parla o hi pensa; bé sigui en privat o bé públicament. I s'inquieten davant els efectes que la seva existència i desenvolupament puguin tenir en la conformació dels hàbits i de les relacions socials.

Mai aquesta qüestió havia generat tanta preocupació i tant de debat al seu voltant: sobre la bondat o no de practicar-la i del tipus de reconeixement que hauria de rebre de la societat i les seves institucions. Fins a l'època actual, la condemna pura i simple i l'extermini en els moments més extrems, havien estat l'única resposta front a l'ostracisme dels qui practicaven l'homosexualitat. En l'actualitat, la relativa tolerància que s'ha imposat en les relacions socials quotidianes ha generat un discurs consi-

derable i incessant al voltant d'una qüestió que, fins a aquests moments, havia estat silenciada i postergada als límits marginals de la societat. Com si aquesta xerrameca desmesurada, deslligada normalment dels temes generals habituals, permetés desllindar amb certesa els espais i els efectes de la pràctica homosexual.

La societat ha reconegut certament l'existència de l'esmentada realitat, però quan en parla li atribueix sempre unes fronteres molt precises. Parla de la necessitat de no marginar els diferents grups socials, i es refereix a l'homosexualitat reduint-la solament al sector que en fa una pràctica habitual i assumida. Considera, en definitiva, tal pràctica com una característica exclusiva i definitoria d'una minoria social i planteja la disjuntiva de si caldria reconèixer o no el dret a l'exercici lliure dels seus desitjos. Redueix així la qüestió al terreny dels drets individuals dels qui es manifesten de manera pública o bé privada com a homosexuals, i en deixen fora, en canvi, tota la resta majoritària de la població.

Quan es parla de la qüestió homosexual, doncs, s'acostuma a reduir sistemàticament a un sector socialment minoritari, com si es tractés de l'atribut particular d'un reduït nucli de persones. Però tots els instruments i dispositius legals que regulen el comportament de la societat en l'àmbit de la sexualitat i del desig van adreçats al conjunt de la població. Com si existís la por que la lliure expressió del desig homosexual pogués manifestar-se més enllà dels límits precisos d'aquesta minoria. I que calgués, per tant, preservar la majoria dels efectes d'un plaer diversificat.

Aquesta actitud afecta, en primer lloc, l'àmbit general mateix de la sexualitat, perquè

preten delimitar els efectes socials que la seva pràctica oberta podria produir. Però és evident que amb l'intent de restringir l'àmbit social de les pràctiques homosexuals, s'impossibilita qualsevol manifestació d'una sexualitat diversa fora de la norma acceptada. En una societat en què el model de conducta imposat, la relació heterosexual, constitueix la norma, el silenciament d'una pràctica sexual oberta i diversa mena, en última instància, a la discriminació pura i simple de qualsevol altra forma d'expressar el desig i la sensualitat. I implica, en definitiva, la negació d'una opció lliure en el camp de la sexualitat.

L'escàndol públic permet condemnar, a partir de la moralitat dels jutges, qualsevol manifestació davant els altres d'una conducta homosexual que pogués ferir la seva sensibilitat o provocar mal exemple. La qüestió de la minoria d'edat sexual impedeix els infants i els joves practicar l'ús del plaer en un període de la seva vida caracteritzat per una sexualitat polimorfa i oberta a qualsevol tipus d'experiència. Tot esperant un aprenentatge dels rols sexuals establerts que els permeti integrar-se en les normes de conducta hegemòniques. Les lleis contra la corrupció de menors permeten aïllar els joves, durant aquesta minoria d'edat, de qualsevol ensenyament diferent o divers que els/les adult(e)s poguessin oferir-los; fent així de l'Estat i de les seves institucions els únics garants de la seva orientació sexual correcta, corroborada no en la pràctica dels desitjos alliberats, sinó en la formulació de discursos ètics inapel·lables.

Hi ha altres mesures més evidents, però. Com ara els constants intents per impedir que els professors homosexuals puguin fer classe a les escoles.

Un tema candent que ha provocat nombroses controvèrsies i força enfrontaments socials en diversos països. El fet d'incloure, per altra banda, en els règims disciplinaris dels exèrcits la prohibició expressa de qualsevol tipus de contacte o manifestació homosexual a l'interior de les casernes i en la vida militar en general. Mesures que intenten frenar l'extensió de la pràctica homosexual en aquells moments o indrets en què la gent tendeix més a assumir les vies d'un plaer diferent.

Caldria afegir-hi tot un conjunt d'actituds socials quotidianes de rebuig i de discriminació del comportament homosexual que es donen en qualsevol moment, en qualsevol lloc i que en bloquegen constantment la presència pública, la lliure realització. Totes elles mostren una por a l'extensió d'aquest comportament i donen fe de l'existència d'un temor generalitzat que el desig homosexual no continuï delimitat a un sector reduït de la població, que aquest desig existeixi en el fons latent de qualsevol individu, a punt per despertar-se-li en qualsevol moment. En definitiva, totes aquestes mesures i actituds mostren la feblesa de la creença que l'homosexualitat sigui un desig restringit a un sector social determinat, intrínsecament minoritari, i evidencien que les estructures socials actuals intenten precisament limitar i reduir l'extensió social del desig homosexual lliurement assumit.

PODER I DESIG HOMOSEXUAL

El reconeixement dels drets de l'anomenada minoria homosexual constitueix, sens cap mena de dubte, el resultat de la pressió social exercida per part dels qui s'hi identifiquen. És també, però, una forma de limitar l'emergència del desig homosexual i reduir-ne la pràctica a un espai social força

delimitat sobre el qual poder exercir un control adequat. La societat actual, però, intueix d'alguna manera que aquesta qüestió desborda les vies que se li assignen; que el desig homosexual, el desig diversificat, no és una qüestió de minories, sinó que involucra el conjunt de la població en els seus anhels més pregonos d'una opció sexual lliure

I el que tem el poder establert en aquest model de societat és

homosexual difès pot permetre'ns desvetllar les implicacions d'un alliberament tan temut i, alhora, situar-lo no tant en el terreny de les minories sinó més aviat en el camp de les alternatives socials i de les transformacions profundes que hi pugui implicar. Situar-lo, en fi, en el lloc que li pertoca i no en el que se l'ha forçat a recloure's.

El control que s'exerceix sobre la sexualitat en general neix

precisament que la qüestió arribi a aquests terrenys i desbordi, en la pràctica, el control que exerceix damunt del plaer i dels cossos. Per evitar-ho, ha anat construint una xarxa de comportaments socials en els quals l'homosexualitat no hi té cabuda, tot fent-ne un dels principals tabús d'aquesta societat. I s'ha constituït com a poder, entre d'altres aspectes, a partir d'un procés de negació de la capacitat homoeròtica de tot ésser humà.

L'anàlisi de la relació entre la constitució de les estructures de poder i el silenciament parcial o absolut del desig

d'una manera d'entendre les relacions socials en què l'aspecte fonamental està en el control de l'individu sobre ell mateix i en la seva constitució en tal que subjecte capaç de limitar i de controlar els seus propis desitjos.

Si tenim en compte que aquesta actitud neix amb els grecs, a l'època abans de Crist, en una societat en què ells es constitueixen com a homes lliures i tracten de conformar-se com Estat en relació a ells mateixos i als seus esclaus, entendrem que tal posició encobreix tot un procés de conformació d'un poder interior

i exterior, quotidiana i estructural. Aquest control sobre ells mateixos, delegat comunament al propi Estat i a les seves institucions al llarg dels temps, suposa un esmicolament dels desitjos i de les practiques que impliquen i condueix, alhora, a l'elaboració d'un conjunt de consideracions sobre la bondat o no de tals desitjos i a un procés de construcció d'un subjecte exemplar capaç de rentabilitzar adequadament els seus anhels i d'escometre eficaçment les seves responsabilitats socials en relació al poder establert.

Aquesta preocupació per accedir al control d'un mateix que permeti canalitzar i limitar els desitjos del cos va intimament lligada a l'eficàcia del domini sobre els altres. Els qui són capaços de controlar els seus propis sentiments mostren, alhora, la seva capacitat i força de voluntat per controlar i organitzar adequadament els altres. El patró esdevé així exemple d'abstinència i de moderació pels qui són a sota de les seves ordres i als qui podrà exigir una veritable continència i dedicació exclusiva al treball productiu.

Erigeix l'home com a subjecte actiu per la seva capacitat de temperància i per l'orientació activa del seu capteniment en l'acte del plaer. Assenyala així les distàncies entre ell i la dona, relegada al terreny de la debilitat i de la passivitat, orientant les seves funcions a l'organització domèstica de la llar, i reservant-se les funcions directrius de la societat, que esdevé un monopoli quasi exclusiu dels homes.

S'identifica la dona amb la promiscuitat de la carn i amb el caràcter d'objecte passiu sexual depenent de l'home per a la seva realització sensual i material plena. Es dona, doncs, prioritat a la relació heterosexual enfront de qualsevol altra, en la mesura que reafirma el paper capdavanter

social de l'home i possibilita l'afirmació del seu domini sobre la dona.

Aquesta forma de construir la posició social de l'home en relació a ell mateix i en relació als altres suposa questionar-se el paper de l'amor entre els homes. ¿Com s'ha de poder mantenir la seva posició activa i dominant en unes relacions en les quals se suposa que algú dels dos haurà d'adoptar el paper passiu i d'objecte sexual que assumeix habitualment la dona? L'estatus dominant de l'home es ressent així a través de la pràctica homosexual que trastoca la distribució de rols socials. La més gran preocupació va, en aquest sentit, adreçada a la relació amb els nois, la suposada indefensió i debilitat dels quals els fa més propicis a esdevenir el subjecte passiu d'una pràctica homosexual. El temor a la possible pèrdua de la seva virilitat fa perillar la seva futura posició en l'estructura de poder com a subjecte actiu dominant.

La conformació del model heterosexual de la família, com a peça clau de l'estabilitat social i de la reproducció adequada de les relacions humanes en el marc d'aquesta societat, menen a l'arraconament definitiu de la pràctica homosexual que no té ja cabuda en aquest context. La pràctica del plaer divers roman, així, reduïda a una pràctica de domini de l'home sobre la dona, a una sexualitat reclosa al desig heterosexual i limitada, en la majoria dels casos, a la tasca de la simple reproducció biològica; la família esdevé, així, la gran dipositora d'aquests insignes valors i l'exemple a adoptar universalment.

El rebuig del desig homosexual va unit al rebuig de l'amor entre dones, ja que les considera mancades d'una sexualitat pròpia pel seu paper d'objecte passiu. L'home no arriba a entendre com entre elles poden accedir al plaer al qual ell està acostumat. El rebuig, però, esdevé temor quan l'home veu questionar-se el seu propi paper en el lesbianisme. Perquè com poden, les dones, sentir la necessitat de dependre de l'amor i del desig de l'home quan són capaces d'estimar-se i de satisfer-se entre elles mateixes? La tolerància esdevé negació, i homosexualitat i lesbianisme es confonen en el mateix silenci.

La constitució del poder es realitza mitjançant múltiples dominacions i opressions; i n'extreu la riquesa a través de l'esforç aliè. Adopta, però, la seva consistència interior gràcies, també, a la negació del desig i de la pràctica homosexual com una característica més de la versatilitat humana en la recerca de la seva satisfacció sensual i del plaer. Anul·la la difusió d'aquell desig i homogeneïtza la pràctica sexual al voltant de l'heterosexualitat exclusiva i pretén fer-nos creure després,

incapaç d'arribar a eliminar-ne totalment l'existència, que, en comptes de ser un col·lectiu més, la seva realitat se circumscriu a una minoria social irreductible.

INTEGRACIÓ O ALTERNATIVA

Preservar la societat dels efectes de l'existència d'aquesta minoria sexual; aquest sembla ser l'objectiu del poder establert.

No obstant això, la seva actitud desvetlla unes intencions més profundes. Hi posa al descobert que el seu principal objectiu és fer callar el desig homosexual socialment difós, i afermar les bases de les seves relacions de domini. Quin és, llavors, el paper d'un moviment social en aquest camp i quins han de ser els seus objectius en pro del que s'anomena alliberament homosexual?

Els esforços realitzats en aquest àmbit s'han vist reduïts habitualment a la defensa dels drets d'una minoria social, unit a la reivindicació d'una societat democràtica que reconegui l'exercici lliure de tals drets. S'ha ficat el Moviment Gai en el mateix terreny que la societat i el poder han pretès assignar-li: el d'un sector reconegut però aïllat. Sabem ja, però, que el sistema actual consisteix precisament en la reducció de la pràctica homosexual als límits més petits possibles d'una minoria social i en l'intent constant de frenar-ne l'expansió social. Sabem també que la difusió i l'exercici lliure de l'homosexualitat són incompatibles amb el model de societat actual en què s'empara el poder per tal de perdurar. Llavors, com podem suposar que serà capaç de reconèixer obertament i sincerament la llibertat del desig homoeròtic reduït encara a una pràctica limitada?

A més, el simple reconeixement

dels drets dels homosexuals no faria desaparèixer l'encalç i el rebuig d'una societat que no pot entendre l'amor entre homes i entre dones com una cosa inseparable de la lliure opció sexual i de la pràctica del plaer diversificat. En aquest context, la recerca d'una coexistència sense traumes entre una estructura social que fa de l'heterosexualitat un instrument de domini i no una opció més en aquesta recerca del plaer, i la realitat d'una pràctica homosexual que planteja l'existència d'altres opcions, es converteix en totalment il·lusòria. Fins que no s'accepti el desig homosexual com una cosa que forma part dels propis desitjos generalitzats; mentre es continui escindint el plaer en desitjos divergents i incompatibles, l'homosexualitat serà sempre deslliçada i, els qui la practiquen, blasmats i menyspreats.

El paper d'un moviment social en aquest terreny ha de ser, doncs, el d'actuar per la transformació profunda dels hàbits sensuais en general que afecti la població en conjunt. En el marc d'una revolució àmplia de les formes de vida i de pensar que doni pas a un

alliberament, sense traves sectorials, del desig homosexual en el si de tots aquells i de totes aquelles que componen la societat; tot actuant en conseqüència per l'alliberament total dels desitjos diferents i per la lliure expressió del plaer diversificat.

L'alliberament del desig homosexual implica, doncs, una alternativa social de transformació quotidiana i extensiva dels comportaments socials i una nova manera d'entendre i de realitzar l'organització social. Suposa, doncs, la transformació de tota l'estructura social basada en l'heterosexisme, en el domini de l'home sobre la dona, i de l'home sobre l'home; en una societat d'éssers humans lliures, capaços de portar a terme lliurement els seus desitjos. En una societat en què la llibertat d'opció sigui assegurada per la possibilitat de conèixer en la pràctica la realitat de cadascuna de les opcions possibles, en qualsevol moment, en qualsevol lloc i a qualsevol edat. En una societat on, fins i tot, la qüestió de la realització del plaer no depengui d'una opció definitiva i irrenunciable, sinó que estigui oberta a una eròtica polimorfa i sense límits, en la qual només importi que els cossos s'apleguin, s'estimin i es desitgin.

No obstant tot això, el fet d'un desig homosexual alliberat no implica per si mateix la transformació d'aquesta societat, ni la dissolució de les formes de poder que es basen en la seva negació. D'altres aspectes conformen la realitat d'aquest poder, que presenta múltiples facetes a partir de les quals qüestionar-ne l'existència i l'estructura mateixa. Moviments socials diversos actuen en altres camps específics de l'alliberament, de tal manera que centren les seves reivindicacions en altres aspectes de l'opressió. Són formes diverses d'un mateix procés alliberador, necessàries

en la seva diversitat per fer evident el ventall d'opressions mitjançant les quals es conformen les relacions de poder. El moviment d'alliberament del desig homosexual és una peça fonamental, com les altres, per realitzar la transformació de la societat, alhora que aquesta transformació és indispensable per accedir a tal alliberament. Per tot això, però, necessita lligar-se, sense perdre la pròpia especificitat, amb la

resta de moviments socials alternatius que questionen també, des de la seva situació social i les seves perspectives, el model de domini actual.

L'homosexualitat com una alternativa social més. Aquest és el punt de partença...

F.A.G.C.

Març del 1987

El Col·lectiu de Professors Gais de Catalunya va sorgir el gener del 1986 arran de la celebració de la Conferència Internacional Europea de l'AGLI (Associació de Gais i Lesbianes Internacional) a Cabrera de Mar (Maresme). El contacte d'alguns membres del FAGC que eren allora professors, amb col·legues d'altres països d'Europa va animar i dinamitzar la idea d'organitzar-se d'una manera semblant a la d'altres col·lectius que treballen l'homosexualitat i el lesbianisme a l'ensenyament a l'Europa occidental. De tota manera i tal i com indica el seu nom, el Col·lectiu només aplega professors homes ja que ha estat impossible fins aquest moment la col·laboració continuada amb companyes lesbianes professores que, per la seva banda, ja estan organitzades en altres grups.

En iniciar les primeres reunions aclaratòries del que hauria d'ésser l'objectiu d'un grup com aquest a la Catalunya actual s'hi va veure de seguida que hi mancava tot. No es comptava amb una idea precisa de com respirava l'alumnat respecte de l'homosexualitat. Clar que tampoc no hi havia material per situar un estudi precís sobre si es donaven pautes d'educació sexual a les escoles i centres secundaris al Principat fora d'alguns centres que ja havien tingut alguna experiència pilot al respecte.

Essent conscients de totes aquestes mancances també es veien les possibilitats de treballar el camp de la sexualitat amb grups organitzats de dones o de renovació pedagògica i, fins i tot, la necessitat d'incidir en els sindicats d'ensenyament de caire més progressista perquè assumissin la necessitat d'una educació sexual sense tabús que no es reduís a una mera classe d'anatomia i tècniques reproductores. Calia una educació del cos i del plaer i una real coeducació.

Tot això, però, ultrapassava les possibilitats d'un col·lectiu que iniciava una trajectòria que havia de topa amb l'oposició d'altres ensenyants. És per això que es va optar per fer un estudi de sondeig de les opinions i actituds de tot l'alumnat al que tinguéssim abast. Tanmateix es va delimitar el camp de treball envers els centres de batxillerat de la Generalitat donada la pressuposada oposició que podíem tenir en passar-la a centres privats i més encara si eren religiosos. La qual cosa indica que encara resta una tasca ingent per realitzar i que els resultats que se n'han obtingut, tot i ésser una mostra ben clara, no representen ni de bon tros una realitat que s'escapa a les nostres mans.

Hi ha, per tant, molt encara per fer. Molt que estudiar i molt que ensenyar. Cal tota la informació possible sobre les pautes de comportament dels nois i noies de 15 a 18 anys; cal analitzar els mitjans pels que reben els models sexuals i les "desviacions" i cal, per fi, una incidència clara i constant sobre el professorat per tal d'extirpar, en la manera possible, la reproducció d'esquemes discriminatoris i repressius en el camp de la sexualitat.

El bombardeig continu que reben els adolescents sobre els estereotips a reproduir els marcarà en el seu comportament amb companys i companyes.

Estem encara molt lluny d'incidir en les escoles o instituts amb documents que permetin informar els alumnes sobre les homosexualitats. Als Països Baixos, ajuntaments, governs provincials i l'Estat editen llibrets, fan campanyes perquè el jovent tingui accés a una informació directa, i donen facilitats legals perquè a les aules puguin haver profes gais o lesbianes que ajudin a bandejar definitivament la discriminació i marginació informativa que, fins ara, hem patit.

els/les que practiquem l'homosexualitat.

La base de l'estudi "L'Homosexualitat i el lesbianisme als centres públics de batxillerat de Catalunya" era una enquesta de 21 preguntes que es va passar a 12 Instituts de Batxillerat de les comarques del Barcelonès, el Vallès Occidental, el Baix Llobregat, el Baix Penedès i el Segrià. En total, van respondre aquesta enquesta 1.562 alumnes d'ambdós sexes, dels nivells de primer, segon i tercer de BUP i COU.

A l'hora de començar a redactar les preguntes d'aquest treball es va veure la necessitat que l'alumnat no hi veiés un tema sobre el que s'havien de pronunciar sinó més aviat quelcom que els hi toqués ben directament. Si les preguntes anaven adreçades únicament a indagar sobre les seves actituds i opinions respecte de les homosexualitats corriem el perill que es distanciessin massa del tema, mostrant unes respostes potser "massa favorables". Calien unes qüestions que es referissin a la seva pròpia sexualitat: com la coneixien?, per qui?, amb qui en parlaven?, etc.. D'aquesta manera vam establir tres blocs de preguntes emmarcades dins unes altres sobre temes generals de sexualitat extretes del llibre Sexualidad en la escuela. Manual para educadoras/es de Carmen Camarero, Euke Redondo i Ma. José Urruzola. Editorial La Sal. Edicions de les Dones. 1985

Els aspectes més específicament gais indagaven sobre la informació que havien rebut, si es que n'havien rebuda; si tenien o no amics/gues gais o lesbianes; si coneixien personatges cèlebres que ho fossin i, cas d'haver alguna causa de l'homosexualitat, quina era aquesta. S'investigava també què era per a ells l'homosexualitat i el lesbianisme; què dirien a casa seva si confesaven ser-ho, i, per fi, què opinaven i què dirien si tinguessin profes gais o lesbianes.

Per últim se'ls preguntava sobre les seves actituds cap a temes com el de la possibilitat que dos homes o dues dones es poguessin estimar, o bé, què aconsellarien als seus amics o amigues si els deien que eren gais o lesbianes.

Tota aquesta abundor, potser massa farragosa, de xifres les hem dividides segons els apartats següents:

CONEIXEMENT DEL COS

L'encapçalament de l'enquesta venia donat per dues preguntes referents al coneixement del propi cos i a l'altre sexe. S'hi podia triar una de les possibilitats que segueixen: MOLT, PROU, POC, MOLT POC.

El 91% de l'alumnat enquestat declara que coneix MOLT o PROU el seu propi cos i un 7'5% que el coneix POC o MOLT POC. Desglossant aquests resultats tenim que el coneixement del propi cos és més palpable en els nois, un 94%, que en les noies, un 91%.

El grau de coneixement de l'altre sexe oscil·la entre el 77% dels que en saben MOLT o PROU i el 23% dels POC o MOLT POC informats, xifres aquestes que són més rellevants si tenim en compte l'edat dels enquestats que va dels 15 als 18 anys. Més clara és encara la diferència per sexes: si el 79% dels nois i el 75% de les noies declaren conèixer mitjanament bé l'altre cos, tenim que

de nois i un 25%!!!! de les noies arriben a l'adolescència amb una mancança clara d'informació sexual.

APROXIMACIO AL FET HOMOSEXUAL

Un 68% de tot l'alumnat enquestat afirma que se'ls ha informat sobre l'homosexualitat o el lesbianisme a l'EGB o al BUP i COU, mentre que hi resta un 26% al qual no se l'ha parlat mai d'aquest tema, és a dir, la quarta part dels enquestats ha rebut l'educació anti-homosexual igual que tothom sense poder-la contrarestar amb altres informacions.

La constant d'una major tolerància en les noies que en els nois cap a les homosexualitats apareixerà en tot aquest treball; aquesta tolerància pot ser deguda a la major informació que declaren haver rebut les noies, ja que a un 29% de nois i a un 24% de noies no se'ls ha parlat mai de pràctiques homosexuals.

Una altra causa de la tolerància abans esmentada potser deguda al fet que les noies declaren en major percentatge conèixer personalment gais o lesbianes, un 36%, enfront del 32% dels nois. Per altra banda, el 50% d'elles i el 55% d'ells declaren no conèixer personalment cap gai o lesbiana. De resta hi ha un 12% que no ho saben.

Per últim, preguntats sobre si havien tingut mai alguna pràctica homosexual o lèsbica, responen positivament el 4% de les noies i l'1% dels nois. Ho neguen un 96% i un 98% respectivament.

OPINIONS

El 80% de les enquestes afirma que "l'homosexualitat i el lesbianisme són una manera més de relacionar-se sexualment." El desglossament d'aquesta xifra dona que aquesta opinió és compartida pel 84% de les noies i per un 74% dels nois.

Altres possibles respostes eren: "és un defecte que tenen algunes persones.", que ha estat l'opció triada pel 13% (10% de noies i 16% de nois); "és un vici difícil de corregir.", declarat pel 7% (6% de noies i 9% de nois); i "és una malaltia que es podria guarir.", contestada pel 4%.

La causa de l'homosexualitat ha estat una de les preguntes que més dubtes els ha plantejat. Mentre un 60% de les noies i un 56% dels nois ha descartat que l'homosexualitat tingues cap causa ja que és un desig més de la sexualitat, un 25% de noies sosté que és de neixement enfront del 18% dels nois que són els que comparteixen aquesta opinió. L'altra possible resposta era que l'homosexualitat s'encamanava amb el temps, aquí són els alumnes varons els que més s'han manifestat estar-hi d'acord, un 27%, per un 18% en les dones.

AL VOLTANT DE LA SEXUALITAT

En un tema com el de la sexualitat és molt difícil d'establir uns barems que ens permetin saber si l'alumnat està suficientment informat o no; el que sí és important, però, és saber com els ha arribat aquesta informació. Per això, no entrarem en un estudi de com viuen el seu procés sexual sinó en com han arribat al saber "teòric"; què els produeix la paraula sexe i amb qui tracten normalment els temes referents a la sexualitat.

En xifres totals, la piràmide sobre els canals pels que reben informació sobre la sexualitat té el seu punt més alt en l'amistat, un 71% dels enquestats ha respost que el que en saben l'han après gràcies als amics o amigues. Hi ha després un 57% que també s'ha informat mitjançant llibres. Només a un 52% se'ls ha ensenyat sexualitat a l'escola, i el 44% ha estat instruit, a més, pels pares.

D'aquestes xifres cal fer, però, algunes remarques. En aquesta pregunta es podien respondre fins a tres mitjans informatius referents a la sexualitat i han estat les noies les que han filat més prim en les respostes. Són elles les més informades gràcies al professorat, un 54% enfront del 49% dels nois; i són també elles les que més en parlen amb els pares ("amb la mare" en moltes respostes), un 48%; dels nois només declara fer-ho el 39%. En canvi, la informació sexual provinent dels amics és més freqüent en els nois, el 73%, que en les noies, un 69%.

Una altra pregunta era què els produïa la paraula "sexe". La gamma de respostes era molt àmplia i convé fer-ne l'anàlisi per separat entre els uns i les altres. Que el sexe produeix un "interès relacionat amb el cos dels/les altres" és l'opció contestada pel 44% dels nois i el 32% de les noies. La paraula sexe provoca "bastant curiositat" en el 22% de les alumnes i en un 17% dels nois.

Aquests mateixos percentatges: un 22% de noies i un 17% de nois són els que assenyalen que la paraula sexe "produeix quelcom que no sabrien definir". Per últim, al 13% dels enquestats aquesta paraula "no els produeix cap efecte" i al 10% el que els ocasiona és "una certa inquietud".

En un altre punt de l'enquesta volíem saber qui o quins eren els interlocutors més usuals a l'hora de parlar de temes de sexualitat en aquest moment de la seva vida. De la mateixa manera que la informació sexual els provenia majoritàriament per amics o amigues, aquí també són aquests i aquestes els més remarcats. El 88% senyalen que parlen normalment de sexualitat amb els seus/seves amics o amigues; aquesta opció és igualment vàlida tant per nois com per noies. La intimitat que suposa el tenir accés als pares per parlar

de la pròpia sexualitat és més constatable en elles que en ells. Un 42% de nois afirma que parla d'aquests temes amb els pares, en canvi, és el 52% de les noies qui ho fa, generalment, amb la mare.

Pel que fa al paper del professorat com a vehicle de comunicació sobre sexualitat, només el 23% dels enquestats l'assenyala com a tal.

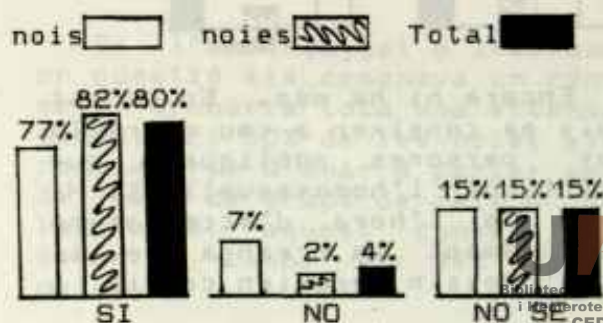
LA IMATGE QUE TENEN DELS HOMOSEXUALS I LES LESBIANES

Generalment quan hom parla de relacions homosexuals se sol tenir una impressió excessivament relacionada amb l'aspecte sexual. De fet, el rebuig que en gran part del col·lectiu que practica l'homosexualitat ha tingut aquest mot, ha estat degut justament a això: la relació que podia haver entre dos homes o dues dones només podia ser d'aquesta manera, és a dir, sexual. La sexualitat, el plaer sexual, comporta tot un seguit de sensacions i sentiments que li són generalment, intrínsecs.

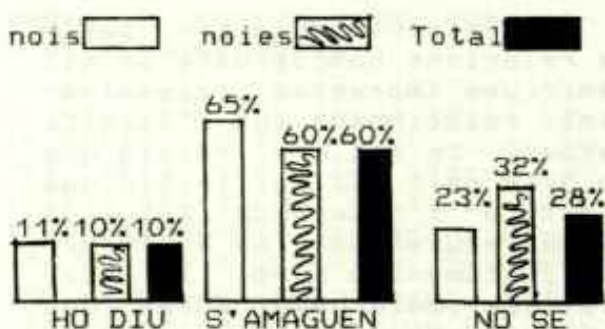
Amb la pregunta "¿Penses que dos homes o dues dones poden enamorar-se i estimar-se?", es pretenia que els alumnes es pronunciessin sobre el tema o, si més no, que en aquell moment se'l plantejessin.

Els resultats són els que segueixen en termes generals, un desglossament parcial el trobareu en el quadre més a baix.

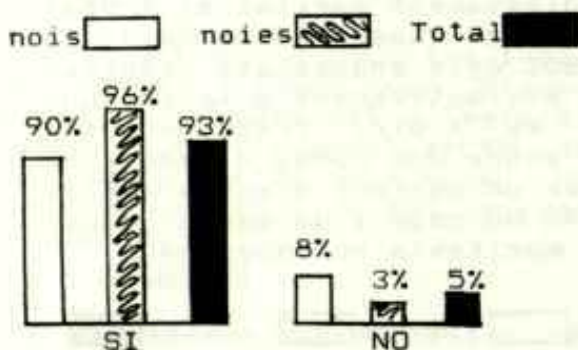
El 80% dels enquestats contesten afirmativament a la pregunta, és a dir, creuen que sí, que entre dos homes o dones pot haver un corrent afectiu-amorós. El 4% ho nega i un massa ampli 15% manifesta no saber-ho.

Tota la gran desinformació que els alumnes tenen respecte de les homosexualitats es reflecteix també a l'hora de pronunciar-se sobre si gais o lesbianes es manifesten obertament o no com a tals: hi ha un 28% que reconeix que no sap com es mostren. De les altres dues opcions es veu que per un 10%, gais i lesbianes diuen obertament que ho són, i un 60% opina que s'amaguen. Els resultats desglossats són els que segueixen:

Si a la pregunta anterior els alumnes manifestaven unes opinions en base a la impressió que reben del seu medi social ara es tractarà de que s'hi pronunciïn en base a la pregunta: "¿S'hauria d'acceptar que fessin una vida sense amagar-se?". Les respostes són força gratificant ja que un 93% s'hi manifesta a favor oposant-se al 5% que s'hi nega.

Encara hi ha més. En aquest país es coneixen a cau d'orella les persones públiques que practiquen l'homosexualitat. Hi pesa a l'hora d'acceptar-ho públicament la creença que si ho diguessin perdrien crèdit i

fama. Tant és així que, en contra del que passa a la majoria de països occidentals on el fet homosexual està generalment acceptat i reconegut, aquí, aquestes persones, intenten dissimular-ho al màxim, obstaculitzant així un procés d'assumpció social de la realitat de les homosexualitats. L'opinió dels nostres alumnes és la següent: el 92% de les noies manifesta que la gent pública hauria de reconèixer tranquil·lament la seva pràctica homosexual o lesbiana i un 5% s'hi oposa. Els nois no són ni de bon tros tan permissius: el 82% si està d'acord en la manifestació pública de les homosexualitats, hi ha, però, un 14% que opina que haurien d'amagar-se per tal de no escandalitzar.

Un dels temes que més ens interessava particularment era el de la imatge tradicional que tenien d'un gai. Tradicionalment els homosexuals masculins hem estat presentats com uns amanerats, solitaris, sensibles i amb uns quants tòpics més que intentaven enquadrar ridículament la manifestació de l'homosexualitat com a cosa típicament femenina i, per tant, mancada del "prestigi" social dels "homes virils". Les respostes han estat d'allò més sucoses i així, tenim que la figura tradicional que tenen d'un gai és:

Un home que se li nota molt, senyalada pel 20% de les noies i un 30% de nois. Un home molt sensible, opinió del 24% d'elles i del 21% d'ells. Es decanten perquè el gai és un home solitari un 8% de noies i el 12% de nois, i perquè és un home com tants d'altres el 53% de xiques i un 40% dels xics.

ACTITUDS

Intercalades entre les altres preguntes hi havia cinc que feien referència a les diferents actituds que l'alumnat podia mostrar segons els casos que se'ls plantejaven. A dife-

rència d'aquelles, aquestes preguntes havien estat redactades perquè contestessin el que volguessin, de manera oberta. Obviament la tabulació de tota pregunta oberta resulta molt més difícil. Nosaltres hem agrupat les respostes en quatre blocs segons corresponguessin a actituds marcadament positives, negatives, dubtoses o el dels que o no ho saben o no hi contesten. De tota manera i per conservar al màxim possible les respostes literals s'hi resenyaran les més representatives a sota dels epígrafs abans esmentats.

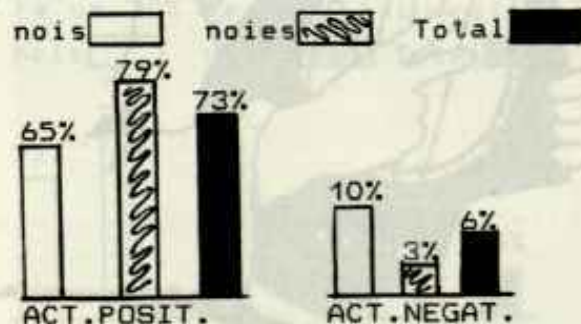
Què en pensen d'un gai o d'una lesbiana.

Hi ha una diferència molt considerable pel que fa a l'acceptació de gais i lesbianes entre els nois i les noies; una diferència que va del 79% de noies que manifesten una actitud positiva fins al 65% dels nois. Entenem per actitud positiva totes aquelles respostes que fan referència a que "són lliures de fer el que vulguin", "són persones normals", "són com nosaltres", "els respecto", "els accepto", etc..

Si deduíem de l'anteriorment afirmat veurem que són els nois els que mantenen una actitud més negativa, un 10%, enfront de les noies, que només es pronuncien obertament en contra en un 3%.

Hem considerat com actitud negativa respostes com que "són uns tarats", "no són normals" o bé que "són uns depravats".

Mantenen una actitud dubtosa el 4% dels enquestats i un 17% no sap o no contesta.

Com reaccionarien si sabessin que un amic o amiga és gai o lesbiana.

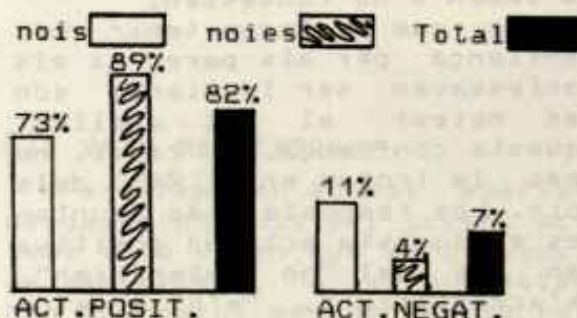
Encara que totes aquestes preguntes semblin a primera vista iguals hi ha, però, grans matissos entre elles que més a baix s'explicaran.

De fet, les seves reaccions canvien si se'ls pregunta i concretitza sobre la possible homosexualitat en amics o amigues; el percentatge d'acceptació que veiem a la pregunta anterior es veu augmentat tant en noies com en nois.

Si una amic/ga els confessava que era gai o lesbiana trobaria una actitud positiva en un 89% de les noies enquestades i en el 73% dels nois. És a dir, aquests alumnes afirmen que "no farien res perquè continuarien tractant-lo/la com abans" o que "tractaria d'ajudar-lo/la perquè no es trobés sol" o bé "no el deixaria mai de costat".

En canvi, no els seria gaire agradable veure com reaccionaria el 4% de les noies i l'11% dels nois que "els deixaria" o "no m'agradaria d'anar amb ell" o sínd els que "l'enviaria a prendre pel cul".

Aquí mantenen una actitud dubtosa el 2%, i un 9% o no sap o no contesta.

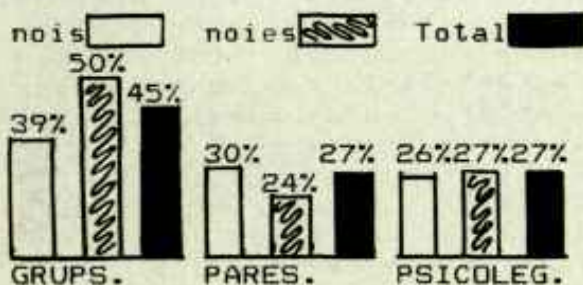
Què aconsellarien als seus amics o amigues

Si l'amic/ga gai o lesbiana en qüestió els demanava un consell, trobaria tota una extensa gamma. El 50% de les noies els recomanaria d'anar a parlar amb de gent de grups de gais o de lesbianes, aquest consell el donarien també el 39% dels nois.

La resposta més contestada després és que els interessats/des anessin a veure un psicòleg, un 27% vàlid pràcticament per als dos sexes.

Si abans veíem que eren els nois els qui menys confiança tenien en els pares a l'hora de parlar de sexualitat són ells, per contra, els que es manifesten més a favor que ho facin gais i lesbianes: un 30% dels nois enquestats i un 24% de les noies recomanarien que davant del fet de l'homosexualitat hom parli amb els pares.

Hi ha finalment, un 7% en general que els faria anar a la consulta d'un metge, i un 0'5% que els aconsella parlar amb un capellà.

Com reaccionarien a casa seva.

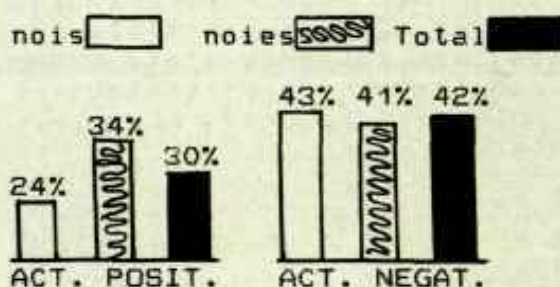
En aquesta pregunta les diferències més remarcades les trobem en els que apunten una actitud positiva i en els que no saben o no contesten.

Les que declaren tenir més confiança per als pares si els confessaven ser lesbianes són les noies: el 34% d'elles. Aquesta confiança, en canvi, no -més la trobem en el 24% dels nois. Les respostes més apuntes en aquesta actitud positiva van des del "ho entendrien", "m'acceptarien", "s'hi acostumarien" al "primer reaccionarien malament, però després bé".

Un 42% de nois i noies opinen que si ho diguessin a casa rebrien actituds com les que segueixen: "no ho entendrien", "em farien fora de casa", "em pegarien", "em matarien", "s'a-vergonyirien de mi", "dirien que no els hi sóc fill/a", "seria un escàndol o una bronca"...

Un 4% manté una actitud dubtosa com ara que "seria una sorpresa", "no s'ho creurien"..

Ens ha sobtat molt que hi hagi un 30% de nois i un 20% de noies que no contesta i no creiem que això es degui a la seguretat en suposar una actitud oberta i comprensiva per part dels pares.

Què passa amb els profes gais o lesbianes?

Com a professors que estem en contacte diàriament amb els nostres alumnes i dels quals ob servem amb molta freqüència les seves reaccions homofòbiques, era força important tocar aquest tema tan espinós amb els uns i les altres.

Un dels arguments predilectes dels detractors de la (homo)sexualitat a l'ensenyament ha estat que si a classe hi havia professors/es homosexuals els/les alumnes podrien "encomanar-se". Aquest argument, lògicament insostenible, no ha estat argüït ni en aquells casos on s'ha manifestat una actitud més clarament negativa.

Al batxillerat no es té por d'aquest "encomanament"; es troben ja, generalment, molt segurs/es de les seves sexualitats. Quan, els alumnes parlen de problemes de "perversió" és sempre referint-se amb els infants, mai amb ells o elles.

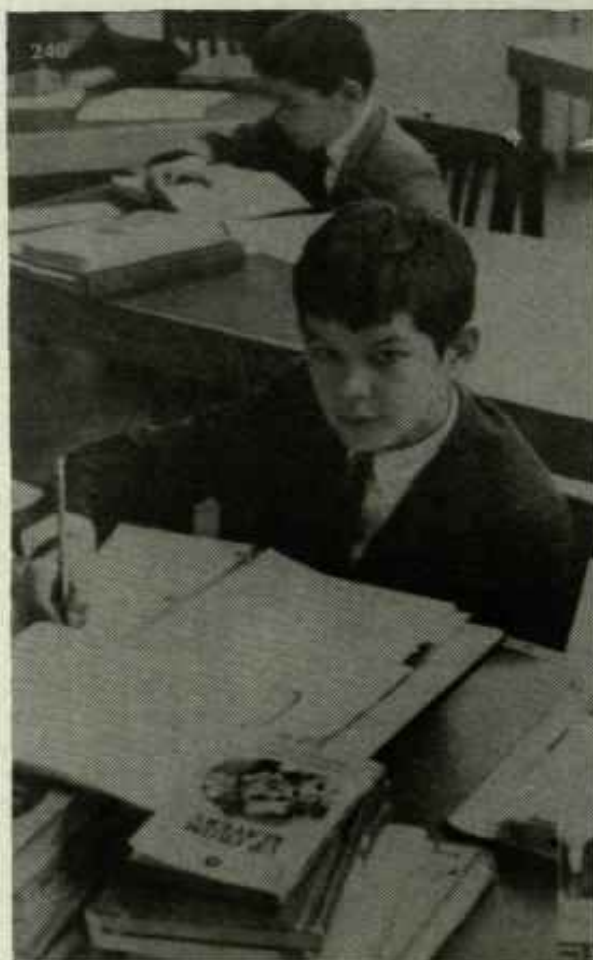
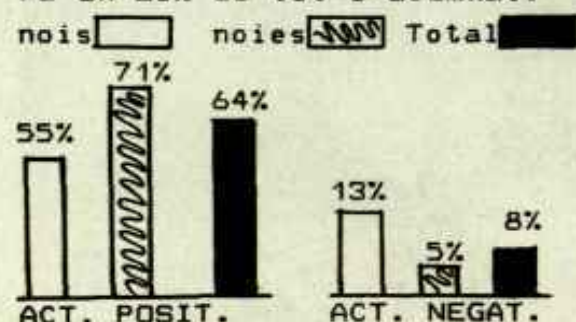
Preguntats per l'opinió que els mereixia que gais i lesbianes es dediquessin a l'ensenyament, opinen:

D'una manera positiva amb respostes com "és la seva vida privada", "són com els altres profes", "no hi té res a veure l'homosexualitat amb l'ensenyament", "els respecto" o bé "fan molt bé en dir-ho perquè puguin ajudar els altres" han contestat el 71% de les noies i el 55% dels nois.

Es posicionen en contra d'aquest fet amb respostes com: "haurien de deixar l'ensenyament", "que no ho diguin", "són uns depravats", "estan tarats per l'ensenyament" o "només pensen a pervertir nens" un 5% de les noies i el 13% de nois.

Adopten una actitud dubtosa amb evasives com "és el seu problema", "allà ells/es" o "que no influeixin" (que l'hem considerada com a dubtosa ja que el mateix es podria dir d'una influència abusiva respecte de l'heterosexualitat).

No es posicionen de cap manera un 20% de tot l'alumnat.

Els gais més famosos

Parlarem en aquest apartat de gais coneguts pel jovent actual i no volem que se'ns acusi de sectarisme. A les enquestes han aparegut més de trenta personatges coneguts a més a més per la seva pràctica homosexual. N'hi havia més d'apuntats que hem considerat obeïen a desitjos d'insultar i no a una clara exposició del que sabien; afortunadament no eren gaires, per això.

La realitat és, però, que només hi ha dues lesbianes conegudes (més dels nois que de les noies, véu per on): la poetessa Safo i la tenista Martina Navratilova.

Entre els gais més comunment esmentats hi trobem Rod Hudson, García Lorca, Luis Cernuda, Plató, Aristòtil, Miquel Àngel, W. Shakespeare, Leonardo da Vinci, Ricard III d'Anglaterra, Elton John, David Bowie, James Dean, Oscar Wilde i el Fat i el Prim.

Dels catalans, els més populars són: Terenci Moix, Enric Majó i Lluís Llach.

A TALL D'EPILEG

Una de les condicions que exigíem als companys o companyes que van passar aquestes enquestes era que miressin que hi hagués un ambient de complet silenci i concentració al moment de passar-la.

Nosaltres, sincerament, ens hem sentit gràtament sorpresos de veure la seriositat i la poca "lleugeresa" amb què han respost.

No ens ha sorprès la gran tolerància que s'hi manifestava. Potser no en trobaríem la mateixa a d'altres centres, però sí ens ha cridat l'atenció la gran fluctuació, comprensible d'altra banda, d'alguns percentatges.

Queda clar que preguntats

teòricament sobre la permissivitat envers gais i lesbianes, les seves respostes seran majoritàriament positives. El concepte de llibertat és molt ampli, per sort, en aquestes edats. Es per això que ens hem fixat molt més en la variabilitat de respostes segons es tractés de definir què pensen dels homosexuals o si se'ls preguntava respecte de la possible homosexualitat en amics o amigues on la comprensió i acceptació ha estat quasi absolutament majoritària.

Estem, doncs, satisfets. Només ens agradaria que aquest treball pogués arribar a quants es dediquen a l'ensenyament secundari i, a més, poder-lo ampliar al primari, a d'altres comarques que no hem pogut tocar en aquesta fase i, a ser possible, a la totalitat dels Països Catalans.

MIQUEL LOPEZ
JORDI SAMSO
XOSE FERNANDEZ
PATRICK LAROUSSE

del Col·lectiu de Professors
Gais de Catalunya.-FAGC.

Crítica dels fonaments biològics de la sexualitat

a l'Eugeni
per una rèplica que requeria
una elaborada argumentació.

Les diferents teories que circumscriuen la polèmica sobre la pràctica de l'homosexualitat han centrat la seva anàlisi en la naturalesa i l'origen de l'atracció envers l'objecte sexual, tipificat en el gènere oposat o en el propi. Des dels qui propugnen que la base de l'homoatracció és una alteració del codi genètic als qui argumenten el polimorfisme inherent a la sexualitat no educada, tots donen per suposat, explícitament o implícit, un instint sexual en la persona, que respon obligadament a l'estímul d'aquest objecte.

Ens resulta ja massa familiar sentir a dir que el fet de l'atracció envers persones de diferent o mateix sexe és determinat culturalment, és a dir, que s'adscriu al nostre caràcter humà socialitzat; i que en canvi, el fet de sentir una atracció, de moure'ns, de forma manifesta o latent, per una llei de desig universal i palmària, pertany a la càrrega animal inexorable que serveix com a espècie. Concepció aquesta que, sovint, fem servir per excusar o defugir la responsabilitat en el nostre actuar sexual-afectiu: "no hi puc fer res, és superior a mi, és una qüestió instintiva, animal."

L'origen d'aquesta creença, -tan estesa, per altra banda, entre la gent gai- té una referència clara. El 1905 Sigmund Freud publica els seus assajos sobre la teoria dels instints sexuals, que si bé ha estat criticada com a pretès científisme impregnat d'ideologia burgesa "fin de siècle" i patriarcalista, ha estat també enarbolada com a exponent de l'aguda repressió sexual pròpia de les societats capitalistes

contemporànies. En efecte, Freud hi descriu com la cultura del seu temps nega la completa realització sexual de la persona, que ve marcada i impulsada pel seu instint de plaer -l'Eros o líbido-, exposat com a substitutiu de la manca de protecció paterna en l'edat adulta. L'esquerra freudiana -Marcuse, especialment- ha remarcat la importància d'aquest descobriment, malgrat el rebuig del component paternalista (sense el qual, emperò, la teoria freudiana cau en la incoherència) i el discurs marxista sobre l'alliberament sexual n'és hereu en part, o si més no, no l'ha sabut rebatre adequadament.

Aquestes teories, nogensmenys, es recolzen en un error terminològic, que si bé podria semblar intrascendent, genera clares connotacions conceptuals i ideològiques.

D'entrada, la definició que dona el Diccionari Fabra de la paraula "instint" és: "m. impuls interior natural que no depèn de la voluntat; esp. tendència heretada a fer determinats actes dirigits a la conservació i a la reproducció". Més elaborada, i més interessant per al nostre cas, és la definició que s'utilitza de fa temps en el camp de les ciències socials: "disposició psicofísica heretada o innata que determina que el seu posseïdor apercebeixi i atengui a objectes de cert tipus, que experimenti una excitació emocional d'una qualitat particular en percebre l'objecte, i que actuï en relació a ell d'una forma particular, o, en tot cas, experimenti un impuls envers aquesta acció" (W. MacDougall, 1908). Aquesta hipòtesi troba fonament en els estudis etiològics de diversos antropòlegs i zòlegs, i un ressò considerable en el món del sentit comú popularitzat.

Entre les i els que escriuen sobre la sexualitat sense massa

refinaments conceptuals, també. En el marc de les teories sobre l'homosexualitat, i un cop pactat que la tria de l'objecte no és innata, sinó apresada, sembla que haguem acabat el camí. L'existència d'un instint sexual, a partir d'ara, justificaria l'emergència de sensacions morbides, el desig poc o gens diferenciat envers una dona o una altra, en el cas femení, o un home qualsevol en el masculí, allò que hom anomena l'atracció viciada ininterrompuda, la promiscuitat... No crec que a aquestes alçades del debat ningú que lluiti per l'alliberament sexual pugui o vulgui retreure aquests comportaments, però tampoc és lícit de referir-ne l'aparició intensiva a un instint que no podem controlar.

La trampa que amaga la teoria dels instints sexuals és més perillosa del que sembla. Primer, parla de pautes fixes d'acció, comunes a tot el gènere, val a dir, de les que ningú no se'n pot sostreure mal que vulgui. Segon, de pautes determinades filogenèticament, o el que és el mateix, sobre les que no influeix, en la seva configuració estructural, la pressió de l'ambient o les formes culturals pròpies de cada societat, sinó que existeixen en si com a herència biològica del nostre passat animal; així, podem atenuar o reprimir l'instint, però no fer-lo desaparèixer. I tercer, són pautes que sorgeixen com a reacció a estímuls concrets de manera obligada, a no ser que hi intervingui, com hem dit, un contraestímul o repressió. L'argument guanya força en tant que és útil per denunciar la migradesa de la vida sexual normalitzada dintre les cultures contemporànies i com a postulat antirrepressiu. Tot i això, es tracta d'una eina de doble fil.

Podem derivar fàcilment -com han fet ja uns altres- les conseqüències logicoideològiques d'aquesta afirmació: si existeix

un instint natural en la persona, aquests són els que realment marquen el seu comportament: l'atracció envers l'objecte sexual -homofílic o heterofílic- és, doncs, allò que motiva fonamentalment la nostra conducta. La resta de factors, pel que fa a la determinació conductual, prenen una rellevància molt secundària, si no nul·la, a saber: la posició de la persona en l'estructura social, l'accés als centres de poder, els recursos materials de que disposa per realitzar-se, el rol que juga en les relacions reproductives, l'educació rebuda en funció del seu sexe o de la pertinença a una raça o ètnia, les regles socials de relació i comunicació, l'estatus dins el sistema jeràrquic i de dominació polític, i d'altres. Entre les persones que practiquen l'homosexualitat, i part endins del submón al que ha estat relegada per la tolerància repressiva, aquesta visió justificadora és encara més evident: s'hi traspuja una creença generalitzada que la motivació última i innegable del nostre comportament és la realització efectiva del nostre plaer sexual; entre nosaltres, potser perquè estem més "alliberats" -vés quina ironia!- regeix sempre la llei del desig, que ens marca un camí inequívoc.

L'ombra de Freud hi planeja. El fundador de la psicoanàlisi, hereu de la tradició burgesa il·lustrada, va voler combatre els vessants repressius dels dogmes religiosos. En fer-ho, però, s'adonà que la irreligiositat provocava l'alliberament dels instints tal com ell els havia definit al llarg dels seus treballs: instints que portarien l'home (Freud només va fer esment de la dona per menysprear-la) a una situació d'estat natural-animal insostenible per autodestructiva. Calia, doncs, substituir el dogma religiós per l'imperi de la raó psicoanalítica que canalitzés sense perill aquests instints. La raó

és clar, era la rad de l'ordre social establert, laic i racionalitzat. (1)

La crítica, a més, d'ideològica, ha de ser conceptual, antropològicament i etiològica. La teoria dels instints, com as senyala Montagu, presenta greus deficiències en la metodologia de l'estudi del comportament animal, i tot i salvades, difícilment és traspassable a l'àmbit del comportament humà. (2)

D'entrada, la dotació cromosòmica de les matèries orgàniques és un programa per a la construcció de l'organisme dintre de determinats ambients. El seu desenvolupament constitueix un procés de maduració i diferenciació que deriva de la interacció entre el gens i el medi en què funcionen. Aquest medi no és una acumulació d'objectes d'estímul, contraestímul o indiferència, sinó un sistema complex i ordenat que es troba activament implicat en el moment de determinar l'estructura i l'organització mateixa dels mecanismes de resposta. Entre nosaltres, el medi no només selecciona l'objecte sexual envers el qual ens hem de sentir atrets, sinó també l'emergència mateixa d'una atracció, el seu tipus, l'expressió en què s'exterioritza i els sentiments interiors que provoca.

No volem negar ni de bon tros una base biològica a la sexualitat, sinó precisar-la en els justos termes. Una persona sana -si existeix- desplega una vitalitat en equilibri fisiològic en relació al seu medi, com a organisme autònom i dependent que és. Junt amb la nutrició, un dels factors d'equilibri fisiològic més important és la sexualitat. La càrrega hormonal, el combustible de l'activitat sexual, és un element biològic reconegut. La seva adscripció a l'equilibri personal també; però és el cas que aquest neix de la relació entre

el subjecte i el medi. A tothom li sembla inqüestionable que l'enamorament és una fita natural per als objectius sexuals i afectius, fins que ens sorprèn la notícia que a la major part de les cultures orientals no es coneix aital fórmula sentimental tal i com la concebim a Occident.

Un complex procés educatiu marca la canalització harmoniosa de l'emotivitat afectiva i del desig sexual que per un o una resultarà equilibrat. La modificació d'aquest equilibri provoca un estat d'activitat que és la condició necessària perquè els estímuls obtinguin com a resposta una pauta de conducta determinada. Aquest estat d'activitat és anomenat pulsio.

Les pulsions sexuals són la base sobre la que es teixeixen les atraccions envers l'objecte sexual i les fórmules en què aquestes atraccions s'exterioritzen. El canvi de perspectiva que adoptem és profund. En la teoria dels instints, la conducta sexual es veu exclusivament motivada o fortament condicionada per reaccions automàtiques no controlables, malgrat que siguin reprimibles. La teoria de les pulsions, en canvi,

desvetlla aquesta falsa evidència i posa en primer pla l'acció del medi sobre el comportament sexual i com es modifica culturalment la resposta a l'objecte.

Sobre la base del materialisme dialèctic i de la interacció entre subjectes i entre subjecte i objecte, la teoria de les pulsions descobreix les possibilitats múltiples del comportament sexual i afectiu, i n'assenyala l'origen. Totes i tots naixem amb capacitat sexual; fer esdevenir la potenciabilitat en acte, tenir-ne l'habilitat, saber-ne les formes de relació, en definitiva: l'ús pràctic de la sexualitat, s'aprèn i es configura en el medi. El fet que nosaltres n'interioritzem els mecanismes no aporta res sobre la seva naturalesa innata, i sí molt sobre la responsabilitat personal que ens atorga: no existeix cap llei del desig, només un miratge que substentem per dimitir com a actrius i actors de la pròpia realitat.

Vivim el desig i l'atracció, l'enamorament monogàmic inclòs, tan endins la nostra interioritat més íntima, que quan volem

rebellar-nos-en en contra per la seva càrrega depenent i reduccionista i no assolim cap canvi, dotem els sentiments d'un caràcter immutable, innat. Hauríem de saber, però, que el que hem fet és rebellar-nos contra l'efecte resultant, i hem deixat intacta la causa que l'origina. El recurs a condicionaments immodificables en la pràctica sexual i afectiva és el recurs al determinisme biològic de la conducta humana en general; és, per tant, la renúncia a la naturalesa social del nostre ésser i a l'acció transformadora del que ens envolta.

Actuar sobre el medi, sobre les condicions materials que ofereix, sobre l'estructura jeràrquica i sexista que imposa i sobre la cultura inhibidora i repressora que expressa, és la tasca prioritària per poder estimar amb qui volem i com volem.

JOAN TALLADA

(1) Escrits de crítica de la cultura FREUD, Sigmund. Ed. Laia, Barcelona.

(2) La naturaleza de la agresividad humana MONTAGU, Ashley. Ed. Alianza. Madrid.

LA SIDA O LA NEGACIÓ DE L'HOMOSEXUALITAT

La dècada dels anys setanta va ser especialment important en quant a la creació i el desenvolupament de grups organitzats del moviment gai els quals amb la seva lluita i defensa de la llibertat sexual i l'exigència del dret a les relacions homosexuals i lèsbiques, es començà a produir un canvi bastant considerable respecte a la situació de la població homosexual. De la negació de la seva existència, de la repressió brutal i directa, s'iniciava el tractament del tema, les lluites contra les agressions i abusos policials, per reformar o anul·lar lleis clarament repressives de l'homosexualitat; la intel·lectualitat es va fer ressò de la qüestió i un gran nombre d'organitzacions socials va fer seu el tema, això sí, amb compromisos diferents. La qüestió homosexual va veure les llums pública i política; les democràcies occidentals van iniciar el camí d'assentar les societats tolerants: no eliminar l'opressió, acceptar el dret a la diferència.

Arriba l'any 1981 i esclata la notícia amb el descobriment d'una nova malaltia, la SIDA, una malaltia que ja assolava feia dècades el continent africà i que no va preocupar en absolut als països desenvolupats, una malaltia que des del primer moment s'atribuí a l'homosexualitat. Aquí comença una situació nova a la que afrontar tot el moviment gai i, també, a la vegada, el que és més greu, el motiu, la causa a utilitzar pel poder reaccionari, l'església i els defensors de la "moral" i dels "bons costums" per destruir l'avanç social en matèria de llibertat sexual.

A la nostra recent història mai una malaltia ha emprat tanta lletra impresa als mitjans de comunicació. Molts governs, l'església i tots els mitjans de comunicació es van dedicar, la majoria de les vegades, a a-

terrir la població, a desinformar i, en definitiva, a manipular un tema tan clar de salut pública. Comença una campanya de tal envergadura que, utilitzada pels poders reaccionaris, el moviment gai no es veu capaç de fer-hi front a tanta manipulació en no disposar dels mitjans adients ni de la força necessària. Es discuteixen un sens fi de qüestions i moltes en queden en l'aire, ¿com pot una malaltia afectar només determinats sectors?, ¿per què aquests sectors són els marginals de sempre?, ¿és una malaltia provocada?, ¿tenim la suficient força per a guanyar aquesta lluita?

La carnada estava servida. Els manipuladors es veuen satisfets en veure aconseguits els seus objectius. La societat torna a plantejar-se l'homosexualitat com una malaltia, com quelcom antinatural, aberrant, i el que és pitjor, davant del dubte del contagi serem els culpables d'intentar la destrucció de la humanitat.

En els primers anys, els mitjans de comunicació, dia rera dia, van alimentar aquesta idea; van inculcar repetidament a la societat com és de dolenta la sexualitat, que fins i tot pot produir la mort; com en són d'aberrants les relacions homosexuals; el perill que representen per a la societat sectors com els dels drogadictes, homosexuals, africans, presos i prostitutes. Durant tots aquests anys es va intentar de convèncer tothom que aquest era un problema d'aquests grups i no una qüestió de salut pública com qualsevol altra malaltia; que era un problema de sectors marginals i no de tota la societat, que com a possible càstig diví ens esborraria de la faç de la terra i la gran majoria podria estar tranquil·la.

Només en el moment en que aquests arguments no es poden

sostenir, en què qualsevol persona pot veure's afectada i ser portadora del virus, sigui quin sigui la seva pràctica sexual, s'amplia el problema, i és en aquest moment quan les institucions públiques, principalment la sanitària, es prenen seriosament la malaltia en tota la seva autèntica dimensió, ho fan, però, tard i irresponsablement. També és aquest el moment en què s'aixequen algunes veus de científics que apunten la possibilitat que aquesta malaltia fos provocada a algun laboratori dels Estats Units. Sigui de la manera que sigui, el problema és real i moltes de les víctimes que, per irresponsabilitat dels uns i responsabilitat directa dels altres, a més d'acabar amb la seva vida, com qualsevol altra malaltia, moltes persones han mort i moriran amb l'aïllament social i familiar, amb el sentit de culpabilitat i de vergonya d'haver portat una vida afectivo-sexual amb una persona del seu mateix sexe.

De l'amplitud i gravetat actual del problema de la SIDA no cal fer un repàs aquí. Només cal llegir les informacions diàries a qualsevol mitjà informatiu per adonar-nos de l'homofòbia existent, del refús a aquests sectors, de la seva marginació i aïllament, de les grolleres propostes donades pels poders polítics i reaccionaris en afrontar aquesta qüestió. El seu objectiu ha estat aconseguit amb èxit; la població assumeix els seus arguments: s'estabilitzen parelles homo o heterosexuals, s'assenta l'exclusivitat de les relacions sexuals dintre de la família o parella, és a dir, la monogàmia i l'argument pel qual les relacions heterosexuals són les úniques naturals.

S'avança més, però, i la seva ofensiva ha anat més enllà; les persones que practiquen l'homosexualitat, o la major part d'elles, enfront d'a-

questes intoleràncies i agressions, es va tancant més, augmenta considerablement la doble vida; ha d'afrontar la negació a la seva homosexualitat de cara a la societat per temor que el refusi; o deixa de desenvolupar, per fi, la seva capacitat sexual. El sentiment de culpabilitat va penetrant cada cop més entre els homosexuals, provocant una situació molt greu tant a nivell personal com social i polític.

El Moviment Gai, encara que amb reduïdes possibilitats, així com totes aquelles organitzacions socials que lluiten per la llibertat sexual i el dret inqüestionable a les relacions homosexuals i lèsbiques, no podem romandre impassibles enfront d'aquesta campanya moralitzant, d'aïllament i menyspreu de l'homosexualitat, de discriminació i refús de sectors "marginals", d'atac al dret de tota persona a estimar qui vulgui i com vulgui, i és el nostre deure fer la denúncia i lluitar per desemmascarar la utilització de la SIDA contra la llibertat sexual, unint esforços personals i organitzatius, no cedint un pèl sinó manifestant-nos tal i com som a qualsevol lloc i situació.

XOSE FERNÁNDEZ

"FEDERICO GARCIA LORCA Y LA CULTURA DE LA HOMOSEXUALIDAD"

-¿Qué se le reprocha? (a
Federico G. Lorca)

-Sus obras.

Crònica de la detenció i
posterior assassinat de Lorca.

"Segons Ramón Ruíz Alonso,
que va detenir i engarjoliar Lor
ca, els llibres del poeta ha
vien ocasionat més mal que els
revòlvers. Se'n dedueix que
l'obra de Lorca era vista com
un perill per als valors de la
cultura del poder que Ruíz A-
lonso representava".

De tant en tant cauen a les nostres mans llibres que, per ells mateixos, representen autèntiques joies. Treballs, com és en aquest cas, que després de molts anys d'investigacions, analitzen l'homosexualitat de Lorca com un dels eixos fonamentals a l'hora d'estudiar la seva obra i la seva personalitat creadora. El llibre a què ens estem referint és obra del professor Angel Sahuquillo i ha estat publicat pel Departament d'Estudis Romànics de la Universitat d'Estocolm. El seu títol: Federico García Lorca y la cultura de la homosexualidad. Lorca, Dalí, Cernuda, Gil-Albert, Prados y la voz silenciada del amor homosexual".

La necessitat d'aquest estudi és per l'autor "la recerca d'"aquell ésser" que esmenta Foucault, i escoltar allò que hagi de comunicar-nos. En el cas que ens ocupa, "aquell ésser" és, en la seva dimensió individual, l'ésser homosexual lorquí i, en la dimensió social, l'ésser homosexual de la generació del 27. En aquesta recerca, molts cops serà difícil de separar el que els textos "diuen" d'allò que hi llegim."

Més endavant, aquesta necessitat de buscar la dimensió individual i social en l'obra lorquiana és també justificada: "Hi haurà, potser, els qui sostindran que existeix una manera intermitja de lectura o anàlisi: la que parteix de, o es basa en, el poeta mateix. La nos-

tra opinió és que des del moment en què es comença a analitzar un poema, el poema en si (aïllat) deixa d'existir. Passa a esdevenir un poema vist per algú, analitzat des de les premisses d'una o altra escola."

Durant molts anys se'ns ha volgut amagar el fet de l'homosexualitat de Lorca. La utilització que van fer els "nacionals" del poeta després de la seva mort obligava a fer-ho. No oblidem que fins i tot van acusar els "rojos" d'haver-lo mort. A partir d'aquí la fabricació d'una biografia "oficial" segons la ideologia oficial es va escampar, sobretot, dintre les fronteres espanyoles. Vida i obra de Lorca eren, doncs, estudiades en base als paradigmes franquistes. Tanmateix, després de la mort del dictador, només unes poques veus s'han aixecat per reivindicar la veritat sense tapalls. Mancava, per tant, una aproximació clara al corpus lorquí, cimentada en els nous corrents de la crítica lingüística o literària. Recordem aquí Roman Jakobson: "Cal desestimar formalment la manera de procedir dels qui reemplacen la biografia d'un poeta per un relat oficial, retallat com una col·lecció de trossos escogits".

Si s'havia escamotejat l'homosexualitat de Lorca a la seva biografia, un altre tant

havia fet amb la crítica a la seva obra. Angel Sahuquillo argumenta amb Catherine Belsey aquest error: "Catherine Belsey denuncia l'encegament dels qui no hi veuen al text res més del que hi ha escrit. En identificar-se amb la cultura dominant del moment històric en què viuen, les persones no veuen el que hi ha amagat o és silenciàt."

La mutació i castració que ha patit l'obra lorquiana no és d'ara, ni d'aquests anys del franquisme; com tampoc no ha estat pas l'única:

"No se dicen más que las palabras precisas y se insinúa todo lo demás." (Lorca)

Al llibre que tractem s'hi fa una molt correcta anàlisi del que ha estat la censura a la nostra cultura. L'autor es refereix a García Meseguer per aclarir-ne la causa:

"La cultura patriarcal ha creat una espècie de tabú al voltant dels sentits vitalistes, a l'igual que l'ha creada a l'entorn

del plaer sexual (a diferència de les cultures matriarcal, en les quals allò que és sexual no és pas objecte de condemna)." I per provar que el cas de Lorca, o dels autors de la generació del 27, no és aïllat, cita la introducció al llibre de Pérez Estrada Del goce y de la dicha:

"Per proximitat em referiré més als nostres poetes d'Al-Andalus, tan maltractats que quan el seu cant s'adreça (cosa que s'esdevé freqüentment) a un efebus-coper, el traductor soluciona, a costa de la intensitat poètica, l'"enutjós assumpte", canviant l'article masculí pel femení, transvestint d'odalisca el noi".

Més endavant veurem com és el mateix García Lorca qui arremet directament contra els causants d'aquesta repressió.

LA CULTURA DE L'HOMOSEXUALITAT

"La indiferencia (...) es la que habla en las calles con un grotesco vestido de suficiencia y cultura" (Lorca)

La titolació d'aquest estudi com "de la cultura homosexual" podria portar-nos a equivocs si l'autor no matissés correctament cada concepte.

En efecte, la delimitació de l'homosexualitat i de la cultura homosexual són argumentades a fons ja des de les primeres planes. El concepte d'homosexualitat el basa en la definició que en fa el doctor Gómez Beneyto:

"Entenc per homosexualitat la capacitat per a estimar el propi sexe. Aquesta definició escarida constitueix una presa de posició front al fet homosexual (...) s'hi ha substituït el terme "tendència" pel de "capacitat" prenent amb això subratllar l'aspecte positiu i enriquidor que en comporta, defugint de l'aparent neutralitat del mot "tendència". Tanmateix, he evitat deliberadament introduir a la definició conceptes de temporalitat com ara "episdica" o "permanent".

Pel que fa a l'objecte de la homosexual, Angel Sahuquillo la defineix mitjançant la següent reflexió:

"Com és sabut, allò que és homosexual ha estat generalment considerat com una no-cultura, és a dir, ha estat desqualificat i desubstanciat per la visió des de fora de la moral dominant que, des d'un punt de vista antropològic, és perversa i inadequada.

El nostre propòsit és d'estudiar la cultura de l'homosexualitat dintre d'altres cultures que l'envolten i influeixen. Tota cultura humana és una abstracció i allò que és abstracte no pot ésser observat, poden, però, observar-se'n les seves manifestacions, els "indicadors" de la cultura, allò que assenyalava la seva presència. Finalment, per cultura homosexual o cultura de l'homosexualitat s'entendrà, generalment, el conreu lingüístic i estètic de tot allò relatiu a l'homosexualitat, encara que no hi sigui explícit.

Un conreu, segons ho veiem, consta de tres parts que cal tenir sempre en compte: a) l'adob, és a dir, la societat o el terreny on creix el producte b) el productor o productors, en aquest cas, Lorca i el seu grup; c) el producte, per exemple, una obra estètica, una expressió lingüística o certa manera determinada de viure."

L'HOMOSEXUALITAT EN LORCA

"Lorca i Dalí van tenir relacions durant dos anys, tothom ho sap!" Louis Aragon.

Que Federico García Lorca practicava l'homosexualitat és una cosa que avui ningú ja no amaga. Que aquest desig homosexual va trasbalsar gran part de la seva vida i de la seva obra, és també innegable. Al llibre que comentem també hi trobem definicions ben explícites:

"La nostra opinió és que tanta i tan extremada cura en parlar del que va haver entre Lorca i Dalí és signe d'una extrema i malaltisa sensibilitat en la cultura que envolta la crítica, una cultura que no vol enfrontar-se obertament i valentment amb el fet que entre Lorca i Dalí hi va haver un amor homosexual. Diguem les coses pel seu nom, ja que el mateix Dalí hi és tan explícit: "Allò no era una amistat, era una passió eròtica molt forta. Aquesta és la veritat." (Declaracions de Dalí a Gibson).

Angel Sahuquillo ha fet un seguiment del procés d'assumpció de l'homosexualitat en Lorca. Seguiment que, com anem veient, estableix els paral·lelismes reals entre una vida i una obra.

Tot sembla indicar que el 1927 es veu ja perfilada la crisi interior que culminarà el 1929 amb el viatge del poeta a Nova York: "Todo me parece lamentable en mi poesía. En cuanto que no he expresado ni puedo expresar mi pensamiento. Hallo cualidades turbias donde debiera haber luz fija y encuentro en todo una dolorosa ausencia de mi propia y verdadera persona. Así estoy. Necesito irme muy lejos."

Aquesta crisi es veu també corroborada al comentari que Juan Larrea fa del llibre Poeta

en Nueva York: "Federico era víctima, quan va escriure aquest llibre, d'una torturadora crisi interior. Tot indueix a creure que aquella crisi era en gran part determinada per la seva anomalia sexual. Es un inadaptat. No pot viure complagut dins d'una societat que repelleix com a tara insultant la seva anormalitat congènita, ni perversa ni infame."

Aquesta crisi, fruit de la feroç repressió de l'homosexualitat que es dona a la societat espanyola, portarà Lorca, a l'igual que Cernuda, a analitzar-ne les causes i a posicionar-s'hi.

"Contra vuestra moral,
Contra vuestras leyes,
Contra vuestra sociedad,
Contra vuestro dios."

LUIS CERNUDA. Vientres sentados

Moral, lleis, societat i educació religiosa es posen d'acord a estigmatitzar l'homosexualitat com a tara, com una inversió.

Lorca també carregará les tintes més tard a l'obra teatral El Público (de la qual s'ha arribat a destruir algunes parts per considerar-les massa escandaloses):

Estudiante 1: ¿Y si yo quiero
 enamorarme de ti?
Estudiante 5: Te enamoras también,
 yo te dejo,
 y te subo en hombros por los riscos
Estudiante 1: Y lo destruimos
 todo.
Estudiante 5: Los tejados y las
 familias.

La importància del llibre d'Angel Sahuquillo rau, sobretot, no en la justificació de l'homoerotisme de Lorca, sinó en la incidència que l'opressió d'aquesta pràctica tindrà en tota la seva obra.

Lorca és conscient de ser un

"invertit". El 1958, José Mora Guarnido escriu: "Els fets acusen en Lorca la desgràcia -no cap altra cosa que la desgràcia- d'una vital i irresistible tendència a la inversió sexual"

A la juvenalia, la protesta de Lorca contra Déu i contra l'"orden natural" és posada en connexió amb el verb invertir, i és acompanyada d'un desig implícit de vol en les ànimes-velles bufades pel vent

"Tenemos que implorar, que luchar con Dios (...) que deje de jugar con nuestros corazones (...) que nos deje abandonados a nosotros mismos para que las velas de nuestras almas se hinchen hacia la misericordia y la tranquilidad. Tenemos que protestar invirtiendo el orden natural de las cosas."

L'església tracta d'impedir l'esmentat vol, segons afirma en un text que, en opinió de Gibson, és la protesta anticlericalista més encarnitzada de tota l'obra lorquiana:

"Sois unos miserables políticos del mal, ángeles exterminadores de la luz. Predicáis la guerra en nombre del Dios de las batallas y enseñáis a odiar refinadamente al que no es de vuestras ideas (...) el mundo que ha sido educado por vosotros es un mundo imbécil y con las alas cortadas."

Amb Federico García Lorca y la cultura de la homosexualidad el corpus lorquí recupera tota la semàntica de l'amor homosexual i de l'amargor del poeta que, fins ara, se'ns havia intentat amagar.

MIQUEL LOPEZ

CASOS DE SUPORT

SUPORT A JOAN LOPEZ

Per primera vegada, una persona coneguda públicament pel seu treball al FAGI (Front d'Alliberament Gai de les Illes Balears), Joan López, s'ha que-
rellat contra el diari "Baleares" de Palma de Mallorca, acollint-se al dret a l'honor i a la imatge pública.

L'actitud de l'esmentat diari envers la comunitat gai i lesbiana és totalment sensacionalista, morbosa, insultant i homofòbica, sobretot amb Joan López que, d'ençà deu anys, ha donat la cara públicament i en solitari per la qüestió homosexual i lesbiana en una ciutat petita i conservadora, on no hi existeix l'anonimat.

La Coordinadora de Fronts d'Alliberament Homosexual de l'Estat espanyol -COFLHEE-, recolza totalment aquesta demanda judicial, que s'ha presentat en roda de premsa a Madrid i Barcelona.

El diari "Baleares", ha iniciat una guerra bruta de xantatges i pressions cap a les organitzacions polítiques que donen suport a la demanda i cap a l'advocada del cas, perquè sigui retirada la demanda, oferint fins i tot una negociació que el company Joan López no ha acceptat.

Per últim, Joan ha rebut també anònims amb amenaces de mort que han estat denunciades a la policia.

SUPORT A CHRISTOS ROUSSOS

El Projecte de Presoners Homosexuals és una iniciativa de l'Associació Internacional de Gais i Lesbianes que té per objecte el seguiment d'aquells casos d'empresonament on intervé la qüestió homosexual i que no són reconeguts per Amnistia Internacional.

El FAGC ha acceptat encarregar-se del seguiment del cas del presoner grec Christos Roussos que aquí denunciem:

Christos Roussos porta ja onze anys a la presó on hi va ingressar quan comptava 19 anys. Ha passat també per la presó de Dahaou, una de les més dures de Grècia, on va ser torturat física i psíquicament, de tal manera que va intentar suïcidar-se.

El consegüent trasllat de presó no va apaivagar les condicions inhumanes en què es trobava abans.

Mentre tant, el president grec, Zartzetakis, denegava la petició de reducció de cadena perpètua. La seva condició de gai sembla jugar un paper molt important en el tractament rebut.

Roussos és a la presó per assassinat del seu company el 1976 en un moment de desesperació causat pels xantatges i intents de fer-lo prostituir-se per obtenir diners.

Tenia llavors 19 anys i feia el servei militar, per la qual cosa fou jutjat per un consell de guerra, que no va considerar que fos menor d'edat ni d'altres circumstàncies atenuants, però el fet de ser gai; en casos similars les penes eren molt més lleus.

La situació tirànica en què viu l'ha portat a demanar tres vegades l'indult (en forma de reducció de la pena) a les autoritats de Grècia -país on els

homosexuals que no siguin rics són considerats com a persones inferiors i on els jutges són més indulgents amb els processats per haver mort un gai-.

A finals del 1986, Roussos va apel·lar al President de la República amb la mateixa petició, la denegació de la qual el va impulsar a iniciar una vaga de la fam com a única forma d'expressar la desesperació.

Molts grecs i gregues així com estrangers s'han solidaritzat amb Christos. Hi ha hagut una manifestació de suport a Atenes i fins i tot el Primer Ministre del Govern grec ha intercedit en favor seu.

El seu cas ha estat també objecte d'una pel·lícula -"ANGELLOS"- premiada com a millor film al festival de Cinema grec de l'any 1982.

A petició dels amics va abandonar la vaga de la fam, la seva situació, però, continua essent insostenible.

Si us plau, podeu escriure'l encoratjant-lo a:
131 Nerion Street
Passalimani - Piraeus
Grècia.

_____, ____ d _____ de 198__

FRONT D'ALLIBERAMENT GAI DE CATALUNYA - FAGC.

Carrer Villarroel, 62, 3er. 1a.
08011 BARCELONA Telf: (93) 254-63-98

Companys,
us autoritzo a cobrar mensualment la quantitat
de pessetes: 300____ 400____ 500____ 800____
1.000____ 1.500____ 2.000____ 3.000____ 5.000____,
en concepte d'afiliació al FAGC.

Ben cordialment us saluda,

(Signatura)

Banc/Caixa_____
Agència_____
Adreça_____
Població_____
Compte/Llib.no._____

Nom_____
Adreça_____
Població_____
Telèfon_____

=====

_____, ____ d _____ de 198__

Banc/Caixa_____
Agència_____
Adreça_____
Població_____

Sr. Director/a: Us prego l'atenció, fins a nou avís,
d'atendre els rebuts mensuals que us seran presentats
pel FAGC., per un import de _____ pessetes.

Ben cordialment us saluda

(signatura registrada)

Titular_____
Compte/Llibreta no._____

**ESTIMA
COM
VULGUIS**

F.A.G.C.
Front d'Alliberament Gai de Catalunya

FAGC

 Generalitat
de Catalunya

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CEDOC

MOVIMENT GAI ALS PAÏSOS CATALANS

FAGC: Carrer Villarroel, 62,
3er. 1a. 08011 BARCELONA.
Tel. (93) 254 63 98

FAGC: Apartat de Correus 1117
TARRAGONA.

FAGI: Apartat de Correus 1278
CIUTAT DE MALLORCA.

COL.LECTIU LAMBDA: Apartat de
Correus 1197.
VALENCIA.

GAIS CRISTIANS: Apartat de
Correus 854.
BARCELONA.

INSTITUT LAMBDA: Pg. Picasso 40
2on. 1a. 08003 BARCELONA.
Tel. (93) 310 43 22

COMISSIO PRO CASAL DE GAIS I
LESBIANES.
Pça. Berenguer el Gran, 1, 3er.
BARCELONA.

GAIS PER LA SALUT
C.I.G.
Cervantes, 5, entresòl.
BARCELONA.

ASSOCIACIO INTERNACIONAL DE
GAIS I LESBIANES (AGLI).
Information Secretariat
c/o RFSL Box 350
S-101 24 STOCKHOLM
SVERIGE-SUECIA.

COMISSIONS I ACTIVITATS DEL FAGC

De setembre a juny.

Xerrades-col.loquis, tots els
divendres a les 19'30h.

Sopars, videos, festes,
reunions... tots els dissabtes
a les 20h.

Comissions:

D'Activitats.
De seguiment de la SIDA.
De relacions externes.
Internacional i COFLHEE.
De drets humans.
D'arxiu i premsa.

Grups:

Joves per l'Alliberament Gai
-JAG-

Col.lectiu de Professors Gais
de Catalunya.

